

Jó Pajtás

2016. IX. 8.

70. évf., 24. szám

- ◆ Nyertesünk, Erdélyi Nimród a temerini Falco táborban
- ◆ Élmény volt Újvidéken járni
- ◆ Kik voltak a szamurájok?
- ◆ AJÁNDÉK – Európa térképe és országai

Tanulj, tájékozódj, szórakozz a jubiláló Jó Pajtással!

Hányan is kezdtük a sulit?

A vajdasági és a szerbiai iskolákban kb. 900 ezer diák, közülük 70 ezer elsős ül be az iskolapadba az új tanévben Szerbiában. Közöttük a magyar tannyelvű tagozatokon megközelítőleg 16 000 és valamivel több mint 1500 kiselsős kezdi meg általános iskolás tanulmányait.

A tanévnyitó ünnepségeken adták át Vajdaság-szerte az elsősöknek a Magyar Nemzeti Tanács beiskolázási csomagjait.

Idén mind küllemében, mind tartalmában változott a csomag: a tanszerek egy kartondobozban kaptak helyet, a csomag tartalma pedig abban változott, hogy a labda kikerült belőle, a betűkirakó pedig bekerült. Továbbá található benne egyebek mellett egy teljesen felszerelt tolltartó, füzet, zsírkréta, vízfesték, filcek, gyurma, ragasztó, abakusz, metalofon, rajzblokk, de még ugrálókötél és tornazsák is.

És... mikor lesz szünet?

A diákokra összesen 180 tanítási nap vár, 100 az elsős, 80 a második félévben. A korábbi évektől eltérően, idén nem lesz őszi szünet. A téli szünetet Szerbiában két részben tölthetik a gyerekek, Vajdaságban marad az egy téli szünet, amibe belesik karácsony is. A tanévet a végzős középiskolások fejezik elsőként, május 23-án, hogy legyen idejük készülni az egyetemi felvételikre. Egy héttel később a végzős általános iskolások is elballagnak. A többi kisiskolás június 13-án, míg a középiskolások hivatalosan június 20-án zárják az iskolaévet.

Nemes Nagy Ágnes

Tanulni kell

Tanulni kell. A téli fákat.

Ahogy talpig zuzmarásak.

Tanulni kell. A nyári felhőt.

A lobbánási égi-erdőt.

*Tanulni kell mézet, diót,
jegenyefát és úrhajót,
a hétfőt, keddet, pénteket,
a szavakat, mert édesek,*

*tanulni kell magyarul és világot,
tanulni kell mindazt, ami kitárul,
ami világít, ami jel:
tanulni kell, szeretni kell.*

CÍMLAPUNKHOZ

Nimród második tábora

A ki jutalmaz, annak igazán nagy öröm, ha jó kezekbe kerül az ajándéka. Mi hisszük, hogy az elmúlt tanév végén kisorsolt nyári táborozás a lehető legjobb gazdára talált. A királyhalmi Erdélyi Nimród (címdalunkon) nemcsak hűséges olvasónk, hanem jól tanul, de eddig csupán egy táborban járt. Az idén nyáron a Jó Pajtás pályázatának köszönhetően eljutott a temerini Falco természetvédelmi táborba, korábban egy ízben táborozott, meghozza cserkészekkel. A természet közelsége nyilván fontos számára, ez derült ki a temerini Jegricska partján megrendezett táborban is. Itt látott először madárgyűrűzést, sőt ki is próbálhatta, pecázott, csónakázott, mindez izgalmas lehetett számára.

Most már sokadmagával felsős lett, megkezdte az ötödik osztályt. Biztosak vagyunk benne, hogy a matematika mellett más tantárgyakban is megcsillogtatja képességeit.

Nimródhoz hasonlóan sokan először-másodszor táboroztak az idén. Nemcsak azok, akik nem jutottak el a tengerre vagy más nyaralóhelyre. A táborok barátkozásra, ismeretbővítésre nyújtanak alkalmat, és ezért fontosak a fiatalok életében. Más tartalmat nyújtanak, mint a családi jellegű kirándulások, nyaralások. Szükség van egyikre is, másira is.

N-a

A Falco természetvédelmi tábor vezetője Berta Lídiával beszél a teendőt

Milyen jól esik a semmittevés, különösen a festői Jegricska-parti táborban

A második napon a gyerekeké volt a főszerep

Nemcsak tűzijáték, hanem kézműves foglalkozások, kirakodó vásár, különféle játékok várták Szent István napján az óbecseieket

Szerte a nagyvilágban, ahol csak élnek magyarok, augusztus 20-án megünnepelik államalapítónk, Szent István napját. Ez alkalomból az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben kétnapos ünnepséget tartottak.

Az első napon megszentelték az új kenyeret, a nagy színpadon éjfélig zajlott a műsor, utána tűzijáték következett. A második napon a gyerekeké volt a főszerep. Alsóváros kirakodóvásárna is beillett! Az utcán a sátrakban mindent lehetett venni: játékot, táskát, napszemüveget, bizsut, cukorkát, kürtös kalácsot... Volt ott fölfújható vár, hatalmas trambulín is.

Míg az egyik utcában a felnőttek 45 bográcsban marhapaprikást főztek, addig a Petőfi Sándor iskolánál nagy asztalok mellett 42 önkéntes kultúrkörös és az Ókobecse öt önkéntese fogadta a gyerkőcöket, hogy délután négy órától kézműves foglalkozásokra tanítsa.

Az egyik asztalnál a nyolcadikos **Szabó Beatrix**, a kultúrkör tancosa poháralátétet készített a gyerekekkel. Elmondása szerint nagyon szép volt az esti műsor, ahol ő is föllépett, meg különösen a tűzijáték volt látványos.

A másik asztalnál megismerkedtem az ötödikes **Juhász Imolával**, aki egy éve Németországban, Stuttgartban él a szüleivel, most pedig a nagyszüleinél vendégeskedik. Nagyon tetszett neki a kézműves foglalkozás, virágcserepbe való szív alakú dísz készített. Ismét egy másik asztalnál díszes táskát szabtak, ragasztottak színes papírból. Az ötödikes **Ördög Tímea** is ott volt az esti műsoron, a tűzijáték tetszett neki a legjobban, no meg a kézműves foglalkozás. Cicás táskát készített. A hatodikos **Mennel Áron** tündért szabtott, ragasztott színes papírból.

A másik asztalnál gyurmáztak. Volt, aki virágot készített, de lehetett szívcskéket is. **Bojana Subotički** is Németországban él a szüleivel. Ő két szívcskéket készített úgy, hogy belenyomkodta a szív alakú formába a gyurmát. Biztos, jut majd belőle a németországi barátnőjének, anyukájának, apukájának, nagyszüleinek, mert mindenki haza is vihette azt, amit készített.

Ezenkívül lehetett kis gipszfigurákat festeni, sőt, **Dózsa György** műszaki tanár a fafaragásra tanította a gyerkőcöket. **Fenyvesi Zénó** is néptáncol a kultúrkörben, de itt bemutatta a gyerekeknek, hogyan lehet szívószálal fújva kis futballt a kapuba irányítani. Akinek sikerült, kapott magyar koronát. Ha összegyűjtött valaki hét koronát, járt érte egy banános csoki.

Újrahasznosított dolgokkal is lehetett játszani. Az üres kenőcsös tégléket, kávé dobozokat kellett egymás tetejére rakni. Akinek sikerült, s nem dőlt el, kapott magyar koronát. A hatodikos **Csepella Levente** elsőként rakta egymás tetejére a dobozokat, s megkapta a magyar pénzt. A cicás játék is jó volt: a kis gombolyagot kellett bedobni a hálóbá. A hatodikos **Károlyi Egon** adta a pénzt annak, akinek sikerült beletalálni a hálóbá, amit, ha összegyűjtöttek, banános csokiért lehetett beváltani.

Jól szórakoztak az óbecsei gyerkőcök **Ricz Kacsiba Beáta** főszervezőnek köszönhetően.

Koncz Erzsébet

Schönbrunnban jártam

A Schönbrunni kastély Ausztria egyik legismertebb turisztikai látványossága, évente több millió ember utazik ide, hogy a kastélyt és csodálatos parkját megtekintse. A park hatalmas, 160 hektárnyi a teljes területe, amelyből az állatkert 17 hektárt tesz ki – írja egyik legszebb nyári élményéről tavaly még közvetlen munkatársunk, lapunk lektora Vikor Rajnai Anita.

Beszámolójából kiderül, hogy a kastély parkjában sétálva mókust is látott. Hatalmas, öreg fák közül bukkant elő, ám mire elővette a fényképezőgépet, elszaladt. A fák között utak vezetnek a különböző látványosságokhoz, vannak itt szobrok, szökőkutak és csodás kertek.

A kastélyt 1569-ben vásárolta meg II. Miksa császár, udvari birtoknak. Állatokat telepített ide, és állatkertnek használta, de vadászatokat is tartott a parkban. A hely felvirágzása mégis Mária Terézia nevéhez köthető, mint oly sok más jelentős intézkedés. A városban rengeteg műemléken áll a neve. A királynő férje, Lotaringiai Ferenc alapította meg a kastély kertjében a világ első állatkertjét, amelyből a mai városi állatkert kifejlődött. Az állatkert kezdetben csak a császári család és vendégeik szórakoztatására szolgált, de hamarosan bárki meglátogathatta.

Ma mintegy 8500 állat él itt. Az állatfajok közül az állatkertben több mint 700 képviselteti magát (beleértve a gerincteleneket, pl. hangyákat, pókokat és medúzákat stb.). Az állatkert jelmondata: „Legyen ez az állatkert a boldog állatok otthona!”

A két világháború idején többször is majdnem bezárták, de gyűjtéseknek és a belépti díjnak köszönhetően sikerült megmenteni. Mára sokat változott az állatkert, folyamatosan bővül, sok-sok izgalmas részleg alakítottak ki: terráriumot és akváriumot, madárházakat, majomházakat, elefántparkot, a nagymacsáknak kifutót, Ausztrália-házat, esőerdő házat... Csomópontokba szerveződve játékos tanulási lehetőség is van. A Polarium elnevezésű részlegben, ahol a pingvinek, fókák és jegesmedvék találhatóak, a különböző déli-

sarkvidéki állatok hangjai hallhatóak, és aki játszani akar, annak ki kell találnia, melyik állat hangját hallja. Amikor ott jártunk, a gyerekek és a felnőttek egyaránt kipróbálták tudásukat.

Az állatkert általunk megszokott részén kívül van egy erdős terület, ahol a farkasok, a hiúz, a méhek és a háziállatok találhatók. Nagyon érdekes volt vajdaságiként látni, hogy a városi gyerekek milyen lelkesedéssel nézik és simogatják a lovakat, kecskéket. A háziállatokat egybegyűjtő területen azonban található egy kis házikó, amelynek néhány szobája hagyományos falusi szobává lett alakítva. Láttunk régi konyhát, tisztaszobát is, és az épületben található egy kisebb vendéglő is, amely a környezetéhez illően autentikus, meghitt hely.

Ha egyszer Bécsben jártok, látogassátok meg az állatkertet, nem fogjátok megbánni. Sokféle állat, szép, parkos kialakítás, nem beszélve arról, hogy sok szép játszótér és pihenőhelyet úgy alakítottak ki, hogy az állatokat lehet nézni ücsörgés vagy akár csúszdázás közben.

Vikor Rajnai Anita

A szerző a gyönyörű rózsasalugas alatt

Ahhoz, hogy megértsük a világot, amely körülvesz bennünket, elengedhetetlenül fontos ismernünk a történelmünket. Az olvasmányok nemcsak példaképekkel ajándékoznak meg bennünket, hanem hasznos lehet számos, XXI. századi esemény jobb megértéséhez is.

Fekete István

A koppányi aga testamentuma

Fekete István első regénye, amivel azonnal el is nyerte 1937-ben az Országos Gárdonyi Géza Irodalmi Társaság regény pályázatának 1. díját. A történet a török hódoltság ideje alatt játszódik Somogyban (Balatontól délre eső vidék). A főhős Babocsai László végvári vitéz, akinek édesapját párviadalon legyőzte a koppányi aga, Oglu. László fogadalmat tesz, hogy megbosszulja apja halálát, és megöli Oglut. A történet 1586-ban kezdődik a párviadalra való készüléssel. A somogyi végvár kapitánya támogatja a párviadalt, amely végül László győzelmével zárul. A koppányi aga utolsó leheletével a fiúra hagyja vagyonát, és egyetlen leányát László édesanyjára bizza. Babocsainé megszereti a lányt. Időközben a szomszédos végvár kapitánya tudomást szerez az aga vagyonáról, és aljas csapdát állít a fiúnak.

Henryk Sienkiewicz

Quo Vadis

A Nobel-díjas lengyel író egyik fő műveként számon tartott regény a korai kereszténység idejében játszódik. A történetben egy szerelmi szál bontakozik ki, melynek egyik főszereplője a túszul ejtett királyi sarj, Lygia, akit az „idegen babonások” gyakorlásával megvádolt nemesi család, Plautiusék nevelnek fel. Marcus Vinicius, egy fiatal gazdag patrícius első pillantásra beleszeret Lygiába, aki keresztény hitéhez hűen visszautasítja a férfi közeledését. Vinicius az örült Néró által csúcsokra vitt pogány élvhajhászat képviselője, ezzel szemben Lygia a keresztények szelíd, szeretetteljes, önfeláldozó

Olvass történelmi regényt!

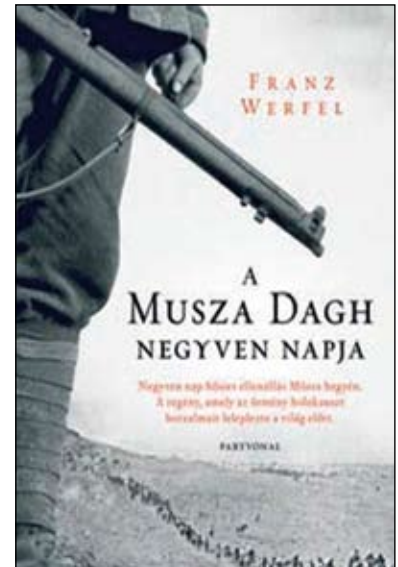
életmódját testesíti meg. Vajon lehet-e boldog két, ennyire eltérő világból érkezett ember? Ez a könyv kihagyhatatlan azok számára, akik szeretnék megérteni a korai egyház híveinek küzdelmeit és csodáit.

Franz Werfel

A Musza Dagh negyven napja

A történet az első világháború éveiben játszódik, amikor az ifjú török nacionalisták kezébe került isztambuli kormány a huszadik század első, ipari méretű népirtását rendeli el az Oszmán Birodalomban élő keresztény örmények

ellen. Az üldözöttek eleinte tehetetlenül fogadják sorsukat, idővel azonban felismerik, hogy egyetlen lehetőségük az életben maradásra az ellenállás.

A Musza Dagh az anatóliai tengerparton emelkedő fennsík, amelyre visszavonul hét örmény falu népe. A vállalkozás vezetője Bagradjan. A regény ennek az alig ötezer embernek a negyven napig tartó hősi harcát drámaian izgalmas módon beszéli el, egészen a győzelemig: a megtizedelt, éhező, lerongyolódott örményeket a francia hadihajók fedélzetükre veszik. Bagradjan nem tart övével, mert meggyilkolt, egyetlen fia sírjánál végez vele a törökök golyója. Az író az üldözöttek küzdelmének nemes párosszal való ábrázolásával állít méltó emléket.

Olvassok, olvasok

Nem vagyok olvasott, de amikor **olvasok**, jól **olvasok**. (Kurt Cobain)

***

Nem hiszek a kötelező olvasmányok listáiban. Nem hinném, hogy az embereknek elő kell írni, hogy mit olvassanak. Ezzel azt kockáztatjuk, hogy az olvasás kötelességgé válik, ami oda vezetne, hogy az **olvasók** meggyűlölnék a szegény írókat. Szerintem jobb, ha mindenki szabadon olvashat, és megtalálhatja a saját kincseit. Mindenki lelje fel azokat a könyveket, amelyek gazdagítják a belső világát, lelkesítik, és ábrándozásra készítenek. Akár olyan is lehet, amit én személy szerint ki nem állhatok. Nekem az ellen sincs kifogásom. (Susanna Clarke)

***

Csak olyasmit **olvasok** szívesen, amit nem értek. S mivel nem értem, számtalan értelmezést el tudok képzelni. (Salvador Dalí)

***

Sose voltak barátaim, legalábbis nem közeleiek. Talán ezért **olvasok** olyan sokat. A könyvek az igazi társaim. (Andrea Cremer)

***

Ősi ugyan a könyv, de felülmúlhatatlan is, és az **olvasók** sohasem fogják cserbenhagyni. Megmaradnak kisebbségnek, de megmaradnak. (Isaac Asimov)

***

Soha nem **olvasok** közterületen. Pláne nem villamoson. Nem szeretem, ha látják, hogy mit **olvasok**. Nem szeretem, ha sejtik, hogy miféle lehetek. Ne legyen rám írva semmi. (Gerlóczy Márton)

Hétfőn július 18-án az egész család Újvidékre utazott. Amíg a bátyám az egyetemen vizsgázott, mi úgy döntöttünk, hogy elmegyünk a Dínó parkba.

Nagyon érdekesnek találtam, hogy a dinoszauruszok mozogtak, és hangokat adtak ki. A legijesztőbb a Tyrannosaurus rex volt. Miután kiértünk az őslények világából, elmentünk sétálni. Fagyizás előtt betértünk a Mária Neve templomba, és még sok nevezetes épületben gyönyörködtünk városnézés közben. Láttuk a képviselőházat is!

Utána a moziban megnéztük a Nagy Bumm animációs filmet. Nagyon érdekes volt! Mikor a film véget ért, hazaindultunk. Útközben elmentünk a Magyar Szó szerkesztősége előtt is.

Nagyon kifáradtunk a mozgalmas napban, de jó volt Újvidéken!

Nagygyörgy Zsóka, 6. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Királyhalom

Élmény volt Újvidéken járni

Éremhullás

Egy Törökországban meghirdetett hagyományos nemzetközi rajzpályázaton sikeresen szerepeltek a szabadkai EmArt Műhely növendékei. **Tóth Lilla** aranyérmes, **Vanja Nikolić** ezüstérmes, **Sándor Viola** és **Natalia Todorov Prskalo** bronzérmes, **Zsiga Anett** pedig oklevelet kapott grafikájáért.

GME

Natalia és Vanja

Viola

Lilla

Csodaországban

Egy este, mikor aludtam, egy furcsa, erős fehér fényt láttam, ami egy különleges kapuhoz vezetett. Úgy gondoltam, talán megnézem, hátha valami csodaország van odaát.

Beléptem, hát tényleg csodaország volt, mert gyönyörű szép tündérek repdestek a levegőben. Beljebb mentem, és még csodálatosabb helyre kerültem. A patakok kövei között friss víz folyt, a színes hernyók és a csigák pedig vígan játszottak és nevetgéltek. Egy idő múlva észrevettem, hogy a tündérek és az állatok menekülnek valami fénytől. Rájöttem, hogy a lény valójában egy tűzokádó sárkány volt. Régebben ennek az országnak volt az uralkodója. Mindeháron el akarta pusztítani ezt a gyönyörű helyet. Én és a kis csapat bátran összefogtunk, és legyőztük a sárkányt. Nagyon örültünk és szórakoztunk, hogy megmenekültünk a tűzokádó sárkánytól. Később elbúcsúztam a barátoktól, visszamentem a kapuhoz, és haza indultam.

Amikor reggel felébredtem, egy kicsit szomorú voltam, hogy ott hagytam csodaországot. De tudtam, hogy nincs miért búslakodnom, mert a barátság örökkön örökké meg fog maradni.

Virág Réka, 5. osztály, Dózsa György iskola, Gunaras

Jó pajtás

Az én jó pajtásom neve Apró Fruzsina Katalin.

Óvodában még nem ismertük egymást. Iskolában találkoztunk először, de csak harmadik osztály óta vagyunk ilyen jó kapcsolatban. Fruzsina barna hajú és barna szemű lány. Közepes a termete. Van két kutyája, Falatka és Bendzsi. Szereti a rajzfilm-sorozatokat, kedvence a Naruto. Minden órán Fruzsival ülök, és ha eszünkbe jut valami vicces, kis, közös történet, akkor halkán (néha hangosan) felkacagunk. Amikor ellenőrző van, segítünk egymásnak, persze csak akkor, ha a tanár nem látja. Ilyenkor apró kis jelzéseket mutatunk egymásnak, és ezt óra előtt megbeszéljük.

– Ha nem tudok valamit, akkor kicsit meglöklek – mondom neki.

– Rendben – válaszolja.

– Te is szólj, ha kell segítséget!

– Rendben, de vigyázzunk, hogy le ne bukjunk – mondja Fruzsina.

Kedves, jószívű lány, de néha durcás. Nem szoktunk veszekedni, csak nagyon ritkán, akkor is valami apróságon. Fruzsina kedvenc évszaka a nyár. Uszodában sokszor találkozunk. Szereti a lenge, nyári ruhákat. Mindketten élvezzük az olvasást. Kedvencünk a Szent Johanna film és a Hűvös völgy sulisorozat. Ő zongorázik, néptáncol, és külön rajzóra jár. Szépen rajzol, és szeret is. Gyakran megyünk együtt fagyizni, és gyakran egymásnál alszunk. A hangulat mindig remek.

Örülök, hogy ilyen jó barátóm van, és remélem, ez sokáig így is marad.

Miklós Ditta, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Társaink, a lányok

Lányoknak hívjuk azokat az embereket, akik gyakran használnak kozmetikumokat, és nagy gondot fordítanak a küllemükre.

A lányok sokfélék.

Vannak olyanok, akik „örültebbek”. Ezek azok a lányok, akiknek gondolatait szögesdrót veszi körül. Ilyenek társaságában különös figyelmet kell fordítani arra, hogy mit mondunk. Kutyakötelességünk úgy viselkedni velük, mint a hercegnőkkel, de ez minden lányra igaz. Az örültebbeknél ezt a bánásmódot meg kell tisztázni.

Sokuk hippi. Ez azt jelenti, hogy a kezük tele van karkötővel. Ezek általában táboros-, illetve barátságkarperecek. A hippi lányok kedvesek, figyelmesek, némelyik vicces is.

Léteznek „fiús lányok”. Ismertetőjük a trehánytság, mert a fiúk is trehányak. A „fiús lányok” a fiúkkal bandáznak, nem mindegyikük. Egyeseknek rövid hajuk van, és nem járnak élénk, „hercegnői” színekben. Bőfőgnik is. Nagyon lazák.

Lehetnek nagyon lányos lányok. Őket akár a hosszú haj, smink, rózsaszín, lila ruha, cicoma, kígyóbőr cipő, műköröm jellemzi. Nem állnak szóba a fiúkkal, csakis a szerelmükkel. Általában egymás barátnői, vagy az „örültebbek” legjobb barátnői. Ki ne találkozott volna ilyenekkel!

Végül, de nem utolsósorban szólok azokról a lányokról, akik eddig nem ismertek magukra. Ők különlegesek. Ők azok, akiket legjobban ismerünk, ők jó értelemben különcök. Nem hasonlítanak senkire, de nem is akarnak.

Őket előre engedjük a sorban. Ők azok, akiket nem bántunk, akiknek nem (kellene) hazudnunk: az anyukád, a nagymamád, a nagynénéd, a testvéred, a lányod, a barátod vagy a szerelmed.

Kozma Szabolcs, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Hazudós mese

Tegnap este Vackorról, Kormos István macsó hőséről olvastunk. A könyv az asztalon maradt nyitva, ahol a képen Vackor van, ahogyan indult világot látni.

Régen Ritával a konyhában reggeliztünk. Kakaót ittunk, meg mézes kenyeret ettünk. Nagyon szeretem a mézet, általában azt reggelizünk. Jócskán fogyott már az üvegből az akácméz, de arra lettünk figyelmesek, hogy az üveg újból megtelik.

– Ez varázméz, otthonról hoztam nektek – hallottuk valakinek a hangját. Mellettünk észrevettük, hogy egy barna maci ül. Vackor. Kiugrott a könyvből, és eljött hozzánk.

Együtt reggeliztünk, majszoltuk a vajás-mézes kiflit, és természetesen az üvegből nem hiányzott a méz. Azután Vackor segített a házi feladatban, és meg is ágyaztunk együtt.

Nagy élmény volt egy füles macival tölteni a délelőttöt.

Lassan iskolába kellett indulnunk.

– Viszlát, sziasztok! Jó volt nálatok, ha nem gond, máskor is jövök – mondta búcsúzóul a füles, és visszaugrott a nyitott könyvlapra.

Pece Anderla Lajos, 5. osztály, József Attila iskola, Újvidék

Érdekes utazás

Múlt szerdán a nagymamám kísért el az úszóedzésre. Autóbuszszal mentünk. Nagyon örültem, mert szeretek busszal utazni.

A megállóban sok ember várakozott. A sofőr kinyitotta az ajtót, és mi elsőnek szálltunk fel.

– Jó napot!

– Jó napot! Kérek egy gyerek- és egy felnőtt jegyet – mondta a mamám.

– Összesen százharmincöt dinár lesz – válaszolta a sofőr.

Közben én kerestem két szabad helyet, és leültünk. Rövid utazás után megálltunk. Kinéztem az ablakon, és látom, hogy az autók hosszú, kígyózó sorban állnak előttünk.

– Nagyi, mi történt? Miért álltunk meg? – kérdeztem.

– Nem tudom! – felelte.

– Nézd, ott a rendőr! Ő irányítja a forgalmat – mondtam.

Közben sokan szálltak a buszról, és gyalog mentek tovább.

– Mi nem szállunk le? – kérdeztem.

– Nem. Nagyon messze van az uszoda, és gyalog nem érnék oda – válaszolta a mamám.

Negyven perc várakozás után elindultunk. Az órára pillantottam, és megnyugodtam, hogy időben ott leszünk az uszodában. Útközben találkoztunk a barátommal, Edvinnel.

Izgatottan meséltem el neki, milyen érdekes, hosszú utazásunk volt.

Gajdos Krisztián 3. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

Kolompár Kornél, 4. osztály, Emlékiskola, Zenta

Kedves Pajtások!

A nagy szüenidő talán jó volt arra, hogy friss benyomásokkal, tapasztalatokkal, érzésekkel felvértezve vessétek be magatokat az új tanévbe. Tudom, nem könnyű visszatérni a napi feladatokhoz, de nem is lehetetlen. Biztos vagyok benne, hogy jó lesz újra megmártózni az ismeretlen témakörökben, a nyáron észrevétlenül elraktározott tudás pedig felcsillan akkor is, ha magatok sem számítottok rá. Ez minden bizonynyal megmutatkozik majd a Rügyfakadás címére küldendő munkáitokon is. Kíváncsian várjuk leveleiteket, új dolgozataitokat, hiszen egyelőre csak az előző tanévben beküldött fogalmazások közül válogattunk.

Nagy Magdolna

A nagymamám

Iskolába jövet találkoztam a nagymamámmal. Meglátogattam, mert útba esik.

Ki ő valójában? A neve Galac Katalin. Hetvenéves. Egyedül él, mert a nagyapám sajnos elhunyt. Szerintem nagyon szép. A haja ősz. Barna szeme van. Kissé telt, de izlésesen öltözködik. Nagyon sokan becézik, mert kedvelik. Szereti az embereket. Temérdek barátja van. Öreg néniket és bácsikat fogad be. A dédimet is ő gondozta. Nemcsak piacra, templomba is jár. Sokat énekel és imádkozik. Szereti a virágokat és az állatokat – két kutyát az utcáról fogadott be. A nagymamám jószívű, okos, kedves, segítőkész és óvatos. Gyakran vigyáz ránk. Néha elvisz bennünket kirándulni. Korához képest aktív.

Szívből szeretem őt, és ő is engem. Ha nem hiszed, hogy ilyen szuper nagy, hát ismerd meg személyesen.

Pesti Veronika, 4. osztály, Kis Ferenc iskola, Bácsgyulafalva

A kolibri apró fontossága

Egyszer régen, messze innen élt egy icipici kolibri, Lili. Nagyon kicsi termete miatt szomorkodott. A szüleivel és a barátaival élt a dzsungelben.

Egy nap hatalmas repülő körútra indult, ám a szeme megakadt a leopárd pajtásán.

- Szia Leó, mi újság? – kérdezte Lili.
- Szia! Semmi különös, csak épp vadászni indulok – jelentette ki Leó.
- Jaj de jó! Veled mehetek?
- Hát... Talán inkább ne, kicsi vagy és sérülékeny.

Lili elszomorodott, bólintott egyet, és tovább repült. Újabb barátaival futott össze, most azonban egy fán: Lajhár Lenivel és Maki Mimózával, akik nyugodtak, békések. Mivel jól elbeszélgettek, Leninek eszébe jutott, hogy elcsalhatná Lilit.

- Hé, Lili! Te mióta vagy ilyen apró? – kérdezte, de ezzel úgy megsértette a kolibrit, hogy az köszönés nélkül elröppent. „Már senkiben sem bízhatok?” – gondolta Lili.

Újabb csak egy barátja maradt a listán, Pötyi, a foltos hiéna, aki szomorúnak tűnt. Ezért Lili odament hozzá.

- Mi baj? – kérdezte vigasztalón.
- Beszorult az anyák napi ajándék, egy szív alakú kis kavics a sziklák közé. Elejtettem, így került oda – szipogta a hiéna.
- Ne aggódj! – kiáltott fel hősiesen a kolibri, mert rájött, hogy ő olyan apró, mint a lyuk. Simán berepült, és onnan ki, szájában a kis kavicsal.

Gerc Kata, 4. osztály, Emlékkiskola, Zenta

Lődör Anna, József Attila iskola, Újvidék

A legkedvesebb állatom

Már egészen kis koromtól szerettem a kutyákat. Minden fajta szép, de nekem egy kis taci kutyára fáj a szívem. Sokszor kértem szüleimet, hogy vásároljanak egyet, és én gondoskodni fogok róla.

Megtörtént a csoda! A hetedik születnapomra egy kutyát kaptam. Szépen dobozba csomagolva érkezett, és még álmomban sem gondoltam, hogy régi vágyam teljesül. A kutya ijedten ült a helyén, várta, hogy valaki gondoskodjon róla. Kerek volt, mint egy labda, fekete szemével szomorúan nézett rám. Duci alakja miatt a Gombóc nevet adtam neki. Lassan barátkoztunk össze. Eleinte riadtan hátrált, amikor meg akartam simogatni. Egy kis idő múlva azonban igen jól megbarátkoztunk. Barna szőrű, fekete tappancsos kis taci kutya. Sok időt töltöttünk együtt, játszottunk, sétáltunk, és sokszor az ebédet is megosztottam vele. Most már felnőtt, de mindennap, amikor megérkezem az iskolából, a kapuban vár, hogy játsszak vele egy kicsit. Kísérget is. Ha jön valaki hozzánk, ugat, mintha védeni akarna. Ha labdázunk, ő is fut a labda után, ahogy én. Amikor enni adok neki, nyalogatja a kezem, mintha megköszönné a gondozást. A szüleim és kishúgom is nagyon szereti, de köztünk valami különös kötelék van, amit csak mi érzünk, szóval el nem mondható.

Már négy éve van nálunk, igazi jó barátok lettünk. Nagyon szeretem, hiszen együtt nőttünk fel. Ő megvigasztal, ha szomorú vagyok. Igaz, nem tud beszélni, de a szíve mindent elmond. Mikor ránézek, mintha azt mondaná, fel a fejjel, ne búsulj, holnap új nap lesz, és minden rendbe jön! Nem cserél-ném el, és nem válnék meg tőle semmi pénzért.

Tóth Lilla, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Bohócdoktor

Jaj! Nagy a baj!
De mi történt?

Danikának fáj a hasa,
ezért bekerült a kórházba.

Kipp-kopp, ki lehet az?
Egy piros orrú bohóc az.
Mit keres a bohóc itt?
Megnevelteti a kis Danit!
Megvizsgálja, gyógyítja,
hogy ne fájjon a kis pocija.

Míg bent van a kórházban,
minden nap megvizsgálja,
vidám mesével vigasztalja.
Gyorsan gyógyul Danika,
hazaengedi a bohócdoktora.

Pásztor Csongor, 4. osztály, Emlékkiskola, Zenta

Kedves Farkas Izabell!

Szerettem volna veled pár levelet váltani, mielőtt megérkezel.

Budapesten élek, a Fenyő utca 39. szám alatt lakom. Anyámat Rozinak hívják, apámat Ferencnek. Van két bátyám, Marci és Peti. Marci 24 éves, nagyon szeret olvasni. Peti 18 éves, és szeret focizni. Anyám szeret főzni, és rendmániás. Figyelmeztettek: mindig ágyazz be, ha felkeltél! Apám nem igazán mozgós alkat, ezért csak újságot olvas, és tévézik. Én nagyon szeretek úszni. Hétfőnként majd elmegyünk úszni (hozz magaddal fürdőruhát). A sulimat is megmutatom. Én már mindent elterveztem, hova fogunk menni. Hétfőn úszni, kedden múzeumba. Szerdán majd egy francia étteremben vacsorázunk, napközben pedig elmegyünk oda, ahova te akarsz. Csütörtökön meglátogatjuk a nagyit. Egy hasznos tanács: soha ne magázd, mert nem szereti. Pénteken szabadok vagyunk. Szombaton szépségszalomba megyünk. Megcsináltatjuk a körmeinket, vasárnapra. Vasárnap reggel templomba megyünk, és este buliba a legjobb barátómhöz. Neki is van egy bátyja, Patrik, lehet, hogy összebarátkoztok. Hétfőn elmegyünk vásárolni és a fodrászhoz. Este fagyizás lesz a kedvenc fagyizómban. Ja, majdnem elfelejtettem megemlíteni a szomszédunkat, Pista bácsit. Engem nagyon kedvel, téged is meg fog kedvelni. Azt kell róla tudnod, hogy nagyon magányos, két éve elhunyt a felesége. Van egy vörös macskája, Rudi, amely állandóan ott van nálunk. Remélem, nem vagy allergiás a macskaszőrre! Van egy úszómedencénk a hátsó udvarban, majd áthívunk pár ismerőst fürödni. A neném szerdán jön, majd hoz rengeteg édességet. Írd meg, szereted-e az édességet?

Remélem, nem fogsz unatkozni itt, nálunk, és mikor elolvastod ezt a nagyon hosszú levelet, akkor elképezed, hogy milyen jól fogunk szórakozni!

Podnar Olga, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

FELFEDEZÉS

Mi fán terem az ötödik kölcsönhatás?

A világ nagyobbik, eddig feltáratlan, láthatatlan részéhez adhat kulcsot az ötödik kölcsönhatás felfedezése – jelentette be a nyár végén **Krasznahorkay Attila**, a Magyar Tudományos Akadémia Atommagkutató Intézetének (MTA Atomki) kutatási projektjét vezető debreceni atomfizikus.

A világegyetem anyagának csak öt százalékát ismerjük, 1897-ben történt az első olyan felfedezés, az elektron kimutatása, ami a világunk öt százalékának megismerését lehetővé tette. Az elektron tulajdonságainak feltárása vezetett oda, hogy számos mai eszköz, például a televízió, a rádió és a mobiltelefonok működnek – magyarázta a professzor. A felfedezések gyorsan követték egymást: az 1890-es években **Henri Becquerel** feltárta, hogy az addig oszthatatlannak hitt atomok maguktól is elbomlanak, Rutherford meghatározta az atom tulajdonságait. Az új részecskék felfedezésével a fizika törvényeit sokkal pontosabban megismerte az ember.

– Modelljeink a világnak erre a pontosan ismert öt százalékára vonatkoznak. A maradék 95 százalékot nem ismerjük, ezt sötét anyagnak, sötét energiának nevezzük. Ez az új részecske, aminek a nyomait, a bomlását sikerült megfigyelnünk az Atomkiban, előhírnöke lehet annak, hogy valamilyen kölcsönhatás létezik az általunk látható anyag és ezen ismeretlen anyag között” – mondta Krasznahorkay Attila. Említette azt is, hogy nehéz megjósolni, hová vezethet a felfedezés, mivel hatalmas a láthatatlan világ aránya, óriási lehetőségeket rejt magában, ám még csak az első lépéseket teszi meg a tudomány. (MTI)

CSILLAGÁSZAT

Évezredek óta dúl a gigantikus vihar

Soha ilyen közel nem jártunk még a Jupiterhez, mindössze 4200 kilométerre közelítette meg a bolygót az öt éve felbocsátott Juno űrszonda. A világűrben óránként 208 ezer kilométeres sebességgel száguldó szonda már július 4-én pályára állt az óriási gázbolygó körül, de még soha nem került annyira közel a vastag felhőrétegéhez, mint augusztus utolsó szombatján, és eddig egyetlen más űrjármű sem. A 2018 februárjáig tartó, 1,1 milliárd dolláros küldetés végéig a Juno még 35 alkalommal közelíti meg a Jupitert, de egyszer sem ennyire.

Mostanáig a Pioneer 11 amerikai űrszonda közelítette meg legjobban a bolygót, 1974-ben 43 ezer kilométerre volt tőle. A szombati randevú alkalmából a NASA bekapcsolta az űrszonda kameráját és nyolc mérőműszert, gyakorlatilag ezzel kezdetét a Juno kutatási missziója.

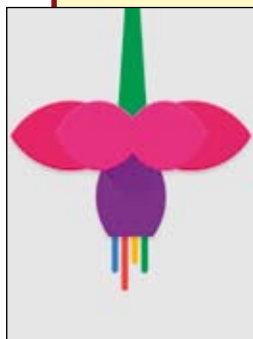
A Juno méréseket végez a gázbolygó különböző rétegeiben, hogy megismerjük azok összeté-

telét. A kutatók többek között választ akarnak kapni a Jupiteren tomboló rendkívül erős szelek okaira és arra, hogy van-e szilárd magja a gázbolygónak. Emellett a NASA kutatni akarja a Jupiteren látható Nagy Vörös Foltot is, amely nem más, mint egy évezredek óta dúló gigantikus vihar. Annyi máris kiderült júliusban, hogy sokkal forróbb, mint a Jupiter légköre bárhol máshol, és ez lehet a magyarázata annak is, hogy a bolygó légköre összességében is melegebb, mint amit a Naptól való távolsága alapján várhatnánk. (MTI)

INFORMATIKA

Új operációs rendszer a Google-tól

Bár hivatalos nyilatkozat még nincs, Google mérnökök szivárogtatták ki, hogy minden eddigtilt eltérő operációs rendszeren dolgozik a keresőóriás. Kitu-

dódott, hogy a jelenlegi operációs rendszerei, az Android és a Chrome OS mellé harmadik rendszert fejleszt a Google. Nem frissítést, nem verzióváltást, nem összeolvasztást készít elő, hanem teljesen újat. Az operációs rendszer neve – vagy talán csak munkacíme – Fuchsia. A GitHub eléggé szűkszavú magyarázatot ad: „roszaszín + lila= Fuchsia”. Annyiban mindenképpen eltér az eddigiektől, hogy a droiddal és a Chrome-mal ellentétben nem linuxos alapú lesz. A gyártók arra töreksenek, hogy alkalmas legyen az asztali számítógépektől kezdve a legalapvetőbb IoT eszközök számára: okostelefonokon, hordhatóeszközökön, sőt az okosothonok tárgyain. (hirado.hu)

AUTÓKÜLÖNLEGESSÉG

Fából készült Toyota

A vázszerkezete, borítólemezei, padlója és ülései is fából készültek annak az autónak, amit a japán Toyota autógyár mutatott be Milánóban, a formatervezési kiállításon. A világ egyik vezető autógyártója a Sumitomo Forestry Co. vállalattal együttműködve fejlesztette ki a járművet, amely valószínűleg soha nem fog a közutakon haladni, és áruba sem bocsátják. Érdekességnek azonban kiváló. Az autót különben japánciprusból és nyírfából készítették.

Kinyílt a világ legnagyobb virága

Látogatók ezreit vonzotta a New York-i botanikus kertbe az elmúlt napokban a világ egyik legnagyobb és legbüdösebb virága, az óriáskontyvirág, más néven titánbuzogány (*Amorphophallus titanum*). A csupán a trópusi vidékeken élő óriáskontyvirág magassága elérheti akár a három métert is. Erős bűzt áraszt, így vonzza a beporzáshoz a legyeket és rovarokat. – Reméljük, hogy szaporodása így módon sikeres volt – hangoztatta Gianna Braca, a botanikus kert egyik oktatója. A Nyugat-Szumátrán őshonos virág tízévente egyszer virágzik, 24–36 órán át. A virágzást élő videoközvetítésben követték azok is, akik nem jutottak be a kertbe. Egyes időszakban több mint 40 ezren voltak kíváncsiak erre az érdekes növényre.

A záptojásból is kibújik néha valami

Előfordul, hogy a fészekben lerakott tojásokban nincs embrió, így megromlik. A National Geographic magyar nyelvű honlapján szereplő felvétel azonban azt bizonyítja, hogy néha még a záptojásból is kibújhat valami.

Fotó: Csabai Bernát

Tudod-e?

- A disznó az egyetlen olyan állat, amely képes leégni a napon.
- A vadászményét 20 órát alszik egy nap, míg a szarvas kevesebb mint 5 percet.
- A sasok akár 5000 méter magasságból is észreveszik az apró rágcsálót.
- A patkány foga egész életében nő. Azért kell állandóan rágcsálnia valamit, hogy koptassa őket.
- Az átlagos papagáj olyan intelligens, mint egy 5 éves gyerek.
- A kékbálnának még a nyelve is nehezebb, mint egy kifejlett elefánt.
- A krokodil gyomorsava olyan erős, hogy képes megemészteni az acélt.
- Ha egy polip az éhhalál szélén áll, megeszik egy párat saját karjai közül, melyek később visszanőnek.
- A kutya szája és fogai kétszázszor tisztábbak, mint egy emberé.
- Sem az oroszlán, sem a tigris, sem bármilyen nagyobb húsevő nem eszik meg olyan állatot, amit villám sújtott halálra.
- A bagoly füle olyan éles, hogy akár 20 méterről is meghallja, ha egy egér rálép a faágra.

Tengeri rezervátum Hawaii körül

A világ legnagyobb, 1,5 millió négyzetkilométeres tengeri rezervátumát hozta létre Hawaii körül Barack Obama amerikai elnök – jelentik a hírügynökségek. A Fehér Ház szerint a megnagyobbított nemzeti park több mint hétezer fajnak ad otthont, ezek egyharmada csak a Hawaii-szigetekenél honos. A védett fajok közé tartozik többek között ötféle tengeri teknős és több albatroszféle is. A hawaii vizek 60 százalékán halászatot betiltó intézkedéssel védeni akarják a tenger alatti vulkánokat és a korallzátonyokat is az ártalmas hatásoktól. A második világháború alatt több csata színteréül szolgáló térségben sok lelőtt repülőgép és elsüllyesztett hajó, köztük egy amerikai repülőgép-hordozó roncsa található a tengerfenéken. Bár ezek nem esnek védelem alá, a tudomány számára értékes objektumok. Az intézkedés a Hawaii-szigetek őslakosait is megtiszteli, mivel az ő szemükben szentnek számítanak a szigeteket övező tengerek. (index)

Mosolyogva tört ki a vulkán

Ismét kitört Hawaii egyik legaktívabb tűzhányója, a Kilauea, ami annyit tesz, mint Öklendező, ráadásul nem is akárhogyan, ugyanis úgy tűnt, mintha mosolyogna. A forró láva ráadásul egyenesen az óceánba ömlött, amire 2013 óta nem volt példa. A Hawaii-szigetek minden egyes szigete a Csendes-óceán alatt húzódó egyik vulkanikus hegységrendszer valamelyik csúcsa körül született. A Kilauea a Hawaii Nagy Sziget egyik legfiatalabb vulkáni pajzsa, egyúttal a világ egyik legnagyobb, jelenleg is aktív vulkánja. A Kilauea 1983 óta aktív, és bár veszélyesnek tekinthető, továbbra is Hawaii egyik legnépszerűbb látványossága, ahová turisták tömege érkezik abban a reményben, hogy láthatják, amint az izzó vörös láva végigfolyik a hegyoldalon. (erdekesvilag.hu)

Boci vacsorát ad

Egy szép nap Boci úgy rontott ki Ele Fáni házából, mintha üldöznék. Hazarohant, meg sem állt az íróasztaláig, tollat ragadott, és megírt egy rakás levelet.

Ha benéztek volna az ablakán, azt képzelték volna, hogy dühös leveleket írkal az ellenségeinek. Pedig a barátainak írt meghívóleveleket a másnap rendezendő nagy vacsorára. Meghívta Macókát, meghívta Kengut és persze Csacsit, Pacit és Tevét is. Csak Ele Fánit nem hívta meg. Épp ezért rendezte a vendégséget. Hogy Ele Fánit kihagyhassa belőle.

Mert összeveszttek. Hogy min? Már senki se tudta.

A nagy nap reggelén Boci nagyban sürgött-forgott a konyhán. A legnagyobb fazékában rotyogott valami. Kengu kukkantott be az ablakon. Kíváncsi volt, mit főz Boci vacsorára.

– Bocsáss meg, hogy érdeklődöm – mondta –, de nem ennék reggelire halat, ha kiderülne, hogy halat fogsz tálni vacsorára.

– Nyugodtan egyél halat – mondta Boci, és közben egy karhosszúságú főzőkanállal kavargatta a gőzölgő fazekat. – Gulyást főzök.

– Tettél bele fehérrepatát? – érdeklődött Kengu.

– Nem. Mennyi kell bele?

– Ekkora fazékba legalább ötfontnyi, hogy érezni lehessen az ízet.

Boci berámolt öt font fehérrepatát a fazékba, Kengu pedig továszökdécselt, már előre nyalogatva a szája szélét.

Kisvártatva Csacsi jött, és hátsó lábára állva bekukucskált a konyhaablakon.

– Ne haragudj, Boci – mondta szeretném tudni, mit készítesz, mert nem lenne érdemes májpestétomot ennem ebédre, ha vacsorára is májpestétomot adnál. Megeheted a májpestétomot az utolsó morzsaig – felelte Boci –, és serényen kavargatta a fehérrepatát a fazékban. – Gulyást kaptok.

– Pompás! – ragyogott fel Csacsi ábrázata.

– Tettél bele sárgarépatát?

– Nem. Mennyi kell bele?

– Öt font.

Boci megtisztított és felvágott öt font sárgarépatát, és barátja meglegedésére a fazékba hányta. Csacsi a száját nyalogatva odébbállt. Nemsokára Teve érkezett puha lépteivel.

– Bocsáss meg, Boci – kezdte –, szeretném megkérdezni, mit kapunk vacsorára, ugyanis...

– Ne fáradj a sok ugyanissal – vágott a szavába Boci –, gulyást főzök.

– A kedvencem! – kiáltott Teve. – De tudod, a gulyás nem az igazi hagyma nélkül. Tettél bele?

– Még nem. Mennyit tegyek?

– Öt fontot.

Boci sűrű könnyhullatások között meghámozta a hagymát, és beledobálta a fazékba, Teve pedig a nyálát nyelve elkocogott.

Hamarosan Macóka feje bukkant fel az ablakban, és Boci kissé bosszúsán kiáltotta oda neki:

– Gulyás lesz vacsorára, ha tudni akarod!

– Nagyszerű – pislogott Macóka. – És mondd csak, mennyi karfiolt tettél bele?

– Semennyit – morogta Boci. – Mennyit parancsolsz?

– Öt fontot.

Boci belezúdított öt font karfiolt a fazékba, és Macóka elégedetten távozott. De meglátta, hogy Paci épp akkor trappol oda a konyhaablakhoz, és megáll. Fúrta az oldalát, miről beszélgethet Bocial. Mikor látta, hogy Paci a szája szélét nyalogatva, sugárzó képpel közeleg, megállította.

– Mit mondtál Bocinak? – kérdezte.

– Megkértem, hogy tegyen öt font tormát a gulyásba.

Macóka ragyogó ábrázata elborult.

– Tormát?! – jajdult fel. – Sejthettem volna! Ilyen ötlete is csak egy lónak támadhat!

Azzal Boci konyhaablakához rohant, bekiáltott valamin, és elviharzott.

– Hé, mi bajod?! – kiáltott utána Paci.

– Torma! – üvöltött vissza Macóka. – Látni sem bírom! Tönkretettétek a gulyást! Köszönöm szépen, én nem jövök vacsorára!

Paci ekkor beleszimatolt a konyhából kiáradó párába, és szörnyű gyanú ébredett benne. Visszaugetett, és bedugta a fejét az ablakon.

– Csak nem vett rá Macóka, hogy karfiolt tégy a gulyásba? – kérdezte.

– De bizony – bólintott Boci.

– Szívemből utálok a karfiolt – jelentette ki Paci. – Nagyon sajnálom, de nincs értelme, hogy eljöjjenek a vacsorádra.

És ő is csalódottan távozott.

Boci ott izzadt a gőzölgő konyhában, és szünet nélkül kavargatta az egyre sűrűbb gulyást, nehogy leégjen. Szomorú, hogy Macóka és Paci nem jönnek el, gondolta, de Kengu, Teve és Csacsi itt lesz, és ha négyen vagyunk, az is vendégség, elég ahhoz, hogy Ele Fánit megegye a sárga irigység.

Épp amint erre gondolt, újabb árnyék jelent meg a konyhaablakban. Nagy meghökkenésére maga Ele Fáni volt az, gyűlölt ellensége.

– Aggyisten, Boci – szólott be Ele Fáni mézédeshangon. – Úgy hallom, hogy vendégség lesz nálad ma este.

– Jól hallottad – felelte Boci foghegyről.

Sokáig egyikük se szólott. Ele Fáni vágódva szimatolt a fazékból kigomolygó sűrű, zamatos gözbe. Az ormánya hegye reszketett.

– Gulyás? – kérdezte.

Boci komisz mosollyal bólintott.

– Van benne zeller? – kérdezte Ele Fáni kis idő múlva.

– Nincs! – kiáltott Boci. – És nem is teszek bele, mert te nem vagy hivatalos a vacsorámra. Megértette méltóságod?

Szegény Ele Fáni úgy sompolygott el, mint a megvert kuvasz. De a gulyás illata fogta, mint egy hosszú kötél, megállt a sarkon, és képtelen volt továbbmenni.

Közben a konyhán Boci időnként abbahagyta a kevergetést, és kikukkantott az ablakon, hogy egy kárörvendő vigyort eressen meg legyőzött ellensége felé.

Kis idő múlva megint elsötétült a konyhaablak. Boci azt hitte, Ele Fáni jött vissza, hogy ki-kunyerálja a meghívást a vacsorára. Főzőkanalát a fazék széléhez verve kikiáltott:

– Nem, nem és nem! Nem jössz el az én vacsorámra!

– De nem ám, arra mérget vehetsz! – felelt egyszerre két hang. Aztán az egyik, a Csacsié azt mondta:

– Az egész utca büzlik a hagymától!

– Te ostoba jószág! – kiáltotta a másik hang, Kengué. – Nem tudod, hogy a kenguruk kiütést kapnak a hagymától?

És Boci nagy bánatára mindketten elloholtak.

„Most már csak Teve meg én maradtunk a nagy lakomára” – gondolta Boci búsan. Épp ekkor tűnt fel Teve, és zavart képét látva Boci felnyögött:

– Rendben van, Teve, rendben. Sajnálod, hogy nem tudsz jönni a vacsorára. Jó. De mielőtt elmennél, tégy meg egy szívességet. Ott leselkedik a sarkon Ele Fáni, mondd meg neki, hogy várom. Jó?

Teve elkocogott, és átadta Ele Fáninak Boci üzenetét. Ele Fáni odasomfordált a konyhaablakhoz.

– Te Fáni – szólott ki Boci –, ha teszek tizen-négy font zellert a gulyásba, velem vacsorázol?

– Boldogan – mosolygott Ele Fáni.

És azóta Boci és Ele Fáni jobb barátok, mint valaha.

Aaron Judah meséje,
Tótfalusi István fordítása

Fehér Miklós

Fekete Normalitás

(Részlet)

A Fiú

- De én akkor is hazamegyek!
- Nem mész sehova. Mégis, mit gondolsz? Este tizenegykor végigsétálsz a városban? A frászt akarod hozni anyukádra?

- Hazamegyek.
- Mondom, hogy nem engedlek. Menj szépen vissza a szobába, fekdüdj le, holnap megbeszéljük.

- De én jól vagyok. Nincs semmi bajom.
- Nem!

- Mit tesznek, ha fogom magam, és elindulok? Akaratom ellenére is is bent tartanak? Visszaráncigálnak az épületbe?

- Igen! Egy ilyen komoly eset után egyszerűen nem engedhetlek ki a kórházból. Én eddig azt hittem, te értelmes gyerek vagy. Ne kelljen csalódnom benned!

A Fiú régi módszeréhez folyamodott. Kívülről alig látható, belülről testet csonkító harapdálásba kezdett szájában. A könnyeivel küszködött. Két órával korábban kész idegencsként hozták be.

- Köszönöm, doktornő.

A Fiú lenyelte büszkeségét, a kellenél kicsit jobban bevágta kezelőorvosa irodájának ajtaját. Az öncsonkító magaviseletet tovább folytatva határozott léptekkel, szinte vágatva közeledett szálláshelye felé. A fehér csempék nyomasztó hangot adtak ki, a lábak és a föld találkozásakor a világ beleremegett a homályban megbújó fájdalomtól. A Fiú elképzelte, ahogyan teljes sötétségbe borul az épület, a neonlámpák villódzása kísérteties hatást kelt a piszkos baracksárga falakon. A párizsi diadalívre hasonlító fadekoráción a következő felirat állt: Salus aegroti suprema lex. A beteg java a legfőbb törvény. Ezen az osztályon aligha gondolhatták ezt a páciensek. Vastag, kommunista időket idéző falak között bezárva élni a mindennapokat korántsem nevezhető a beteg legfőbb javának. A Fiú az osztály szűk átjárójának bal oldalán kapott helyett. Hat másik férfi feküdt a szobában. Felnőtt férfiak. A normális menetrend szerint ilyenkor már mindenki az álmok világában bolyongott volna, csakhogy a ma este cseppet sem volt normális. A Fiú belépett, azonnal megérezte a sötétből rámeredő szempárokat, és tudta, egészen eddig róla beszéltek. Érezte a levegőben áramló titkos tárgyalás illatát. Mindenki azt találgatta, vajon miért hozták be? Milyen szörnyűséges betegség lehet ennek az ártatlan gyerekeknek, hogy ilyen fiatalon itt kell kikötnie? A Fiú a sötét ellenére sem nézett fel. A padlót bámulva sétált el az ágyáig. Gyöngéd mozdulatokkal, lassan foglalta el helyét a vaskeretes fekvőhelyen, magára húzta a fehér paplant, bal kezét pedig kinyújtva szabdjára engedte. A nővér rögtön ott termett.

- Elhelyezkedtél? - kérdezte nyugodt hangon az ápoló.

- Igen.

- Mindjárt visszakötjük az infúziót. Csak egy kis szúrás. Minden rendben lesz.

A Fiú tudta, hogy a fölél magasodó alak igazat mond. A szomszédja volt, micsoda véletlen. Pont ezen az éjszakán dolgozik. Ő segédkezett a kezdeti ijedelemkor, s ő volt az, aki egy kis unszólással ugyan, de végül sikeresen leeröltetett három liter vizet a Fiú torkán.

- Előfordulhat, hogy végére kell menned az est folyamán a sok folyadék miatt. Ilyenkor bátran szabadítsd ki magad, amikor visszaértél, szólj nekem.

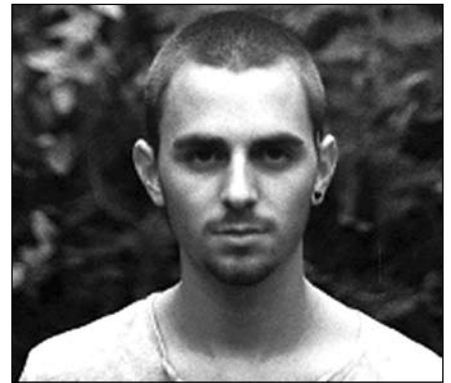
- Rendben.

A nővér egy biccentéssel jelzett a Fiú felé, majd testvérő csoszogása egyre távolabbi hanghullámokat rezgetett meg a levegőben.

- Köszönöm - suttogta a Fiú.

Csupán egy mosolyt kapott válaszul, de ez is elegendőnek bizonyult. A Fiú csak arra tudott gondolni, hogy holnap vége lesz ennek a rémálomnak. Hazaengedik. Végigsétál a horrorisztikus folyosón, el a sokszoba előtt, amelyre vet egy utolsó pillantást, elszörnyed a kegyetlen emberi sorsokon, és emelt fővel távozik. Jobb kezével az ágya melletti polcra nyúlt. Az órájára nézett. Huszonhárom ötvenkilenc, január huszonegyedik. Egy perc múlva vége a napnak. A napnak, amikor öngyilkosságot kísérelt meg.

A Fiú otthon van, egyedül. Lila mintás takaróba burkolódzva menekül a külvilág fényei elől. Földre terített matracra fekszik, mert éppen ahhoz van kedve. Szorozatot néz a fekete színű laptopján. Egy család életét követi hétről hétre, immáron hat éve, teljesen belemerült a történetükbe. Átlagos amerikai hétköznapiakat figyel, bonyodalmakkal, szomorúsággal és temérdeknyi boldogsággal. A Fiú nem érzi jól magát. Tesztileg teljesen rendben van, lelkének árnyai éles körmökkel szorongatják. Minden előrehaladott

perc egy újabb gyötrelmem. Tekintete az asztalon heverő kis dobozokra téved. Antidepresszáns, nyugtató, altató, ebben a sorrendben. Mind fehér színével hívogatja. A Fiú felkel, két lépéssel ott terem a gyógyszereszeknél. Jobb kezével lecsavarja a kupakot, félreteszi őket, ujjával megmozgatja a szabadsághoz vezető tárgy tartalmát, s üres tekintettel egyenként kiveszi a tablettákat. Lassan szórja szét a tejszínű pirulákat a fekete asztalon, gondosan elrendezi mindegyiket, hetes csoportokba gyűjti őket. Áll. Csendben. Nyugodtan. A háttérből halkán beszűrődő morajlások sem zavarják, egészen máshol jár. Tesz egy utolsó kirándulást a képzeletében, körbeutazza a világot, meglátogatja a számára kedves helyeket, melyeket látott és nem látott élőben. Neki már mindegy. Fantáziája végtelen, ingyen elérhető volt bármikor. Hiányozni fog neki, mert hiszi, többé nem lesz segítségére képzelőtehetsége. Nem lesz vad rohangálás a szavannán, túlélés a Szaharában, mint ahogyan képzeletben megtervezett diadalogusok sem okos emberekkel és szép lányokkal. Amint kinyitja száját, vízzel öblíti le halálos esti uzsonnáját. És hamarosan vége. Huszonegy gyógyszert dob magába, gyakorlottan nyeli le az adagot, egy korty folyadék is elég. Nem érez semmi különöset, idegesnek sem ideges, szóval hónapok óta tartó állapota ebben a helyzetben is ürességre kényszeríti. Visszafekszik az ágyba, a számítógépen színesen pörgő képeket bámul, ürügyként hadd szóljanak. Hegyezi a fülét és hallgatja szívdobogását, változásokért leskelődik mellkasán, de csalódnia kell. Lehunyja szemét, a tátongó úrban az alvás - mint oly sokszor - csábító gondolatként borítja be zűrzavaros elméjét. Feketeség.

Kedves Olvasó Tanulók!

Egy igazi újdonságot tartalmaz mai rovatunk. Fehér Miklós Fekete Normalitás című regénye a Gion Nándor Ifjúsági Regénypályázat díjazott alkotása. Augusztus 28-án mutatták be Szenttamáson a frissen megjelent könyvet.

Fehér Miklós az újvidéki Magyar Tanszék hallgatója. Fiatal, tehetséges. Regénye meglepetés és örömhír kulturális közéletünkben.

A regény maga elég sötét hangulatot áraszt. Már az itt észlelt bevezető fejezetből nyilvánvaló, hogy főszereplője, a Fiú igen nehéz helyzetben van. Összeomlott körülötte a világ. S hogy

ez egy ifjúsági regény? Igen. Hiszen a legnagyobb hazugság lenne azt sulykolni a gyermek- és ifjúsági irodalom által, hogy az élet (a gyerek- és az ifjúkor) csak szép és jó. Mert nem az.

A kötetet a Forum Könyvkiadó és a Gion Nándor Emlékház jelentette meg. Külön ki kell emelni illusztrációs/képi anyagát. Kincses Endre rajzai ugyanis nem pusztán illusztrációk, hanem a regénnyel szinkron jelentéshordozással szólítják meg az olvasót.

Érdemes kézbe venni és elolvasni ezt a könyvet!

Bence Erika

Honnan ered a kontinensek neve?

Mai számunk poszterén és borítóján Európát tettük elétek. Akinek az idei tanévben tananyag, bizonyára hasznosíthatja, akinek viszont nem, megőrizheti.

Ugyanakkor, íme még egy fogas kérdés: tudjátok-e honnan ered a kontinensek neve? Az alábbiakban erre a kérdésre kaptok választ.

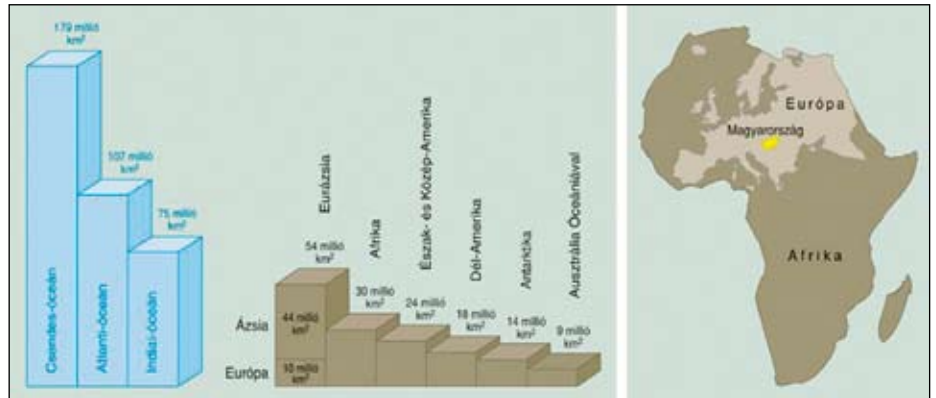
Amerikáról mindenki tudja, hogy Amerigo Vespucci olasz felfedezőről kapta a nevét, mert ő ismerte fel, hogy a föld, amelyet Kolumbusz felfedezett, nem India, hanem egy teljesen új kontinens. De honnan ered a többi földrész neve?

A legnagyobbak

Európának nem minden állama tartozik az Európai Unióhoz, bár kétségkívül a kontinens tekintélyes része az Unió része. Huszonnyolc tagállama van, lakosainak száma meghaladja az 510 milliót. A legnagyobb városai London, Berlin, Madrid, Róma. Budapest is helyet kapott az első 10-ben. Lásd:

1. London: 8 538 689 lakos
2. Berlin: 3 562 166 lakos
3. Madrid: 3 165 235 lakos
4. Róma: 2 874 038 lakos
5. Párizs: 2 273 305 lakos
6. Bukarest: 1 903 425 lakos
7. Bécs: 1 826 030 lakos
8. Hamburg: 1 760 433 lakos
9. Budapest: 1 744 000 lakos
10. Varsó: 1 740 119 lakos

Kezdjük **Európával**, amely a legismertebb magyarázat szerint a görög mitológia egyik szereplőjéről, Európé királylányról kapta nevét. A név valódi eredete azonban bizonytalan. Olyan elméletek is vannak, amelyek szerint a szó sémi eredetű, és az „ereb”, vagyis naplemente szóból származik. Akárhonnan is való, először az időszámításunk előtti 6. században használták görög földrajztudósok. Ezt vette át Hérodotosz is. Náluk Európa a mai Törökország

Óceánok és földrészek nagysága a területük alapján

európai részét jelölte. Később egész Görögországot így nevezték, majd az országtól északra lévő területeket is. Annak köszönhető a név fennmaradása, hogy a római korban élő történészek is használták a nevet. A legtöbb nyelvben Európának hívják a kontinentet.

Afrika a latin terra africa kifejezésből kapta a nevét. Az ókori rómaiak hívták így a kontinens északi partvidékén létesített provinciát. Az africa a napfényes szóból eredhet, de lehetséges eredete lehet a görög phriké szó is, amely azt jelenti, nem hideg. Egy másik elmélet szerint az itt élők után kapta nevét, őket aferoknak hívták. De lehet, hogy a föníciai afar, por névből ered. A lényeg, hogy a rómaiak miatt hívjuk Afrikának a kontinentet.

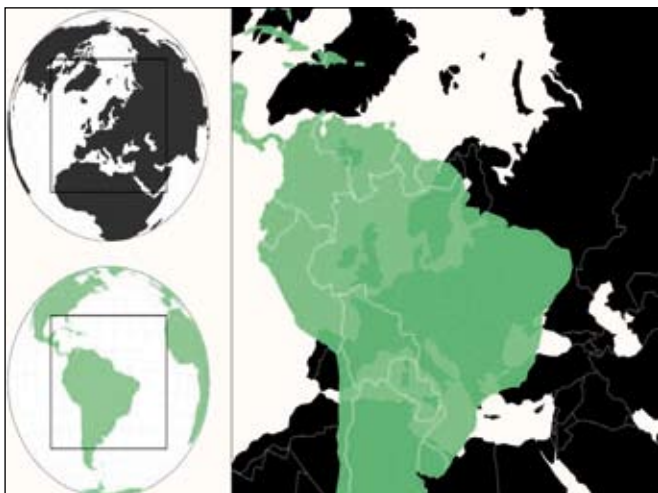
Ázsia nevét is a görög mitológiából eredtetik. A mai kis-ázsiai területeket nevezték így a görögök. A név eredetét itt sem ismerjük pontosan, az egyik elmélet szerint Aszia görög mitológiai alakról kapta a nevét a terület. Valószínűbbnek tűnik azonban, hogy az Asszuva nevű államról kapta Aszia a nevét, és innen ered

az Ázsia elnevezés is. Az Ázsia név is Hérodotosznál jelenik meg elsőként, utalás Anatóliára és a Perzsa Birodalomra.

Amerika nevének eredetéről már írtunk, annyit azonban még megjegyeznénk, hogy elsőként Martin Waldseemüller német térképész térképein jelenik meg. Amerigo nevét hozzáigazította a már meglévő kontinensek nevének végződéséhez, így lett Amerigo Amerika.

Ausztrália viszonylag új keletű név, így erről tudunk a legtöbbet. A latin Terra Australis Incognita, ismeretlen déli földrész kifejezésből kapta nevét. A kora újkorban a térképek ezen a néven jelöltek egy még fel nem fedezett földrészt. Az akkori elmélet szerint kellett lennie egy déli kontinensnek, hogy ne boruljon fel a Föld egyensúlya. Az elnevezés a kontinens felfedezése után nem vált azonnal hivatalossá, csak 1824-ben tették hivatalossá az Ausztrália nevet.

Az **Antarktisz** név is viszonylag egyértelmű, azt jelenti, hogy az Arktisszal ellentétes. Az **Arktisz** pedig az Északi-sark vidéke. A szó görög eredetű, és medvét jelent.

Európa bizony eltörpül a nagy kontinensek mellett

Domborzati világtérkép

Szamuraók, Japán dicső harcosai

A dicsőségnek, hagyománynak, hazaszeregetnek a távoli Japánban különös értelmezése van.

A szamuraók vagy más néven bushik, félelmet nem ismerő, nemes harcosok voltak, pontosabban harcos réteg a középkor és a kora újkor idején. A feudális japán társadalomban zárt körű, magas pozíciót foglaltak el, a hierarchia tetején. Egy időszakban csak ők viselhettek fegyvert az összes társadalmi réteg közül. Akinek nem volt megfelelő származása, nem is lehetett szamuraó. A császári udvarhoz közel álló, jelentős családokból származtak, amelyeknek kiváltságai és földbirtokai voltak. Megjelenésüket a Heian-korszakra, vagyis a VIII. és a XII. század közötti időszakra tehetjük, a császári hadsereg újjászervezése, majd a császári hatalom későbbi hanyatlása és gyöngülése idején.

Csatajelenet a XVI. századból

Jellegzetes fegyverük a katana nevű hosszú kard volt, amelyet ma már csak szamuraókardként ismerünk. Hosszú, meggörbített élű fegyverről van szó, amelyet általában két kézzel fogtak, és csak az egyik oldalról volt kiélezve. A katanát néha a mesterek hónapokig készítették egy harcos számára. A speciális japán acélt (tamahagane) sokáig edzették, hogy minél erősebb, de ugyanakkor hajszálvékony és borotvaéles halálos fegyverré váljon. Kis súlya (1 kg körül) villámgyors kezelést tett lehetővé. A mesterek a szakmát apáról fiúra adták tovább. Az a hiedelem járta, hogy a szamuraó kardja a lelkének elválaszthatatlan része, ezért soha nem vált meg tőle, nem is adta el. A hosszú kard mellett a felszereléshez tartozott egy rövid kard is, továbbá a vakizashi, pánclél, íj, lándzsa. A szamuraók teljes felszerelésben ijesztő, kissé bizzar látványt nyújtottak, mert szarvakkal és más, ijesztést szolgáló felszereléssel is el voltak látva.

Ezek a félelmetes küllemű katonák hihetetlenül ügyesen bántak fegyvereikkel. A tanítómeseterek, a szenszeik is valamikor harcosok voltak.

Szamuraó

A szamuraókra egy egész sor szigorú szabályzat, viselkedési kódex, az úgynevezett bushido vonatkozott, ami magyarul annyit jelent, hogy „a harcos útja”. Ha becsületüket vagy tekintélyüket sértés érte, rituális öngyilkosságot, harakirit hajtottak végre, ami abból állt, hogy beledőltek borotvaéles kardjukba, vagy felmetsztették saját hasukat. Egyesek a középkori lovagokhoz hasonlítják őket, éppen hazafias és példamutató életmódjuk miatt. Családjaik kiváltságokkal rendelkeztek, feleségeik is szamuraóknak számítottak.

Nem voltak csupán kegyetlen gyilkosok. Ellenfeleiket tisztelték, és sohasem alázták meg. Rendkívül műveltek voltak, tudtak írni és olvasni, vallásosak voltak, erős budhista hatás alatt álltak.

Évszázadokon keresztül a japán társadalom meghatározó tényezőjének számítottak. Az Edo-korszakban a XVII. század elejére sok szamuraó harcos földönfutóvá vált, ugyanis uraik nélkül maradtak. Egyes harcosok lemondtak korábbi életmódjukról, és új foglalkozásokban keresték jövőjüket. Uraikhoz vagy a császárhoz mindig

Szamuraó pánclázat a tokiói múzeumban

hűségesek maradtak. Ezeknek a harcosoknak a feltétlen hűség volt a fő erényük, éppen ezért közülük válogatták ki a császári testőrséget.

A szamuraó éra a XIX. század második felében ért véget, az 1868. évi forradalom után. A japán állam megnyitotta kapuit a világ felé. Az új hadsereget már nyugati mintára alapozták. A hagyományos harcosok egy része belépett az új hadseregbe, a többi lázadót pedig a hatalom a császárral az élen nagyobb nehézségek nélkül elfojtatta. Egy remek játékfilm, Az utolsó szamuraó Tom Cruise-zal a főszerepben ezt a tematikát mutatja be. Megrázó jelenetek, amelyekben a lázadó hagyományos harcosok még lóháton, kardjaikkal és ijaikkal rohamozzák meg a már modern, tűzfegyverekkel felszerelt japán katonaságot.

A szamuraó kultúrájának ma is sok rajongója van mind Japánban, mind világszerte. Egyes megőrzött szamuraókardok és pánclázatok valószínűleg értékesek, kivált, ha híres mesterek pecsétjei vannak rajtuk.

Gyarmati Balázs történész

Katana

A rosszak a gonoszak ellen

Várva várt filmnek számított a DC Comics karakterein alapuló Suicide Squad, azaz Öngyilkos osztag, amely augusztusban került a mozikba. A szuperhős filmet David Ayer rendezte. Az Öngyilkos osztagban megismerhetjük Amanda Wallert, aki egy titkos csapatot állít össze, amelyet csupa rosszak alkotnak. A fura csapatnak egy ismeretlen, de roppantul erős fenyegetéssel szemben kell helytállnia. A filmben több ismert színészt is láthatunk: Will Smith DeadShotként jelenik meg, Jared Leto Jokert játssza, szerelmét Harley Quinnt Margot Robbie formázza meg, de megjelenik Cara Delevingne is mint Varázslónő és Ben Affleck mint Batman. A filmről Will Smith azt mondta, hogy nem a jó és a rossz harcáról szól, hanem a rossz harcol a gonosszal. Jared Leto arról beszélt, hogy számára nagy megtiszteltetés Joker megformálása, habár rengeteg jelenetét kivágták a filmből. Margot Robbie szerint épp csak felszínesen érintette Harley Quinn karakterét, sokkal több van benne, mint amit sikerült megmutatnia. A film persze megosztotta a nézőket.

A nyár hősei

Nyáron bizony nem tétlenkedtek a hősök, hanem a világ megmentésére indultak. Legalábbis a mozivásznon. Az alábbiakban annak járunk utána a teljesség igénye nélkül, hogy kik mentették meg az emberiséget a gonoszaktól, a rosszindulatú idegen lényektől vagy a sok bajt okozó szellemektől.

Idegen lényekkel harcol az Enterprise legénysége

A Gene Roddenberry kreált és A.J.J. Abrams által 2009-ben újraindított, világszerte népszerű Star Trek sorozat harmadik része

Justin Lin rendezésében tárja elénk az Enterprise űrhajó és elszánt legénysége újabb nagyszabású útját. J.J. Abrams azért nem vállalta a Star Treket, mert a Star Wars-szal volt elfoglalva, így lett a rendező Justin Lin, akit a Halálós iramban filmek rendezőjeként ismerhetünk. A Star Trek Mindenén túl kalandja során az Enterprise az űr felfedezetlen zugaiba merészkedik, ahol egy új, titokzatos ellenséggel találkozik. A találkozás komoly próbára teszi a legénységet és az egész Föderációt. Az új rész remek kritikákat kapott, amely szerint Justin Lin jó választásnak bizonyult, általa a sorozat valósággal megújult. A rendező sok akciót vitt bele, laza, humoros, leleményes kalandfilmet készített, amelyben ott dobog az eredeti sorozat szíve. Ügyelt rá, hogy szóljon a régi rajongókhoz, de megfogja az esetleges új rajongókat is.

Nők mentik a világot a szellemektől

Az első Szellemirtók című filmet 1984-ben mutatták be. Ekkor a főszereplők Bill Murray, Dan Aykroyd és Harold Ramis voltak, valamint Sigourney Weaver és Rick Moranis. A film hatalmas népszerűsége tett szert, így 1989-ben elkészült a második része. Nemrég kiderült, hogy a szellemek, a kitalált lények még mindig riogatják az embereket, így szellemirtókra is szükség van. Idén nyáron jelent meg végre a Szellemirtók harmadik része. Az új filmben egy női csapat veszi fel a harcot a szellemekkel. A filmben Melissa McCarthy, Kristen Wiig, Kate McKinnon és Leslie Jones által megformált karakterek lesznek New York megmentői. A csapat Chris Hemsworth-tel egészül ki, de az eredeti filmek sztárjai -- Bill Murray, Dan Aykroyd és Sigourney Weaver -- is megjelennek, sőt Andy Garcia és Ozzy Osbourne is feltűnik. A filmforgalmazói elégedettek a nézettséggel. Örülnek, hogy a kritika úgymond nem szedte zét túlságosan a filmet, így máris tervbe vették a második részt.

Gyermekdalokat énekel

Öt év telt el az Evanescence legutóbbi nagylemezének megjelenése óta, és habár az együttes többször is színpadra állt az utóbbi években, új dalokra egyelőre nem számíthatnak a rajongók. Ez viszont nem azt jelenti, hogy az együttes frontasszonya, Amy Lee tétlenkedne a szünet alatt. Több független filmhez is szerzett zenét, tavaly pedig több feldolgozást is készített, és ezekből állított össze egy EP-t. Ami viszont újdonságnak számít, hogy új lemeze Dream Too Much címmel jelenik meg e hó végén. A korongon 12 dalt hallhatunk. Teljesen különböznek mindentől, amit Amy eddigi karrierje során kiadott – ezek ugyanis gyermekdalok. Az énekesnő elárulta, hogy az új stílus kisfiának, a kétéves Jack Lion Hartzlernek köszönhető, valamint férje unszolásának, aki azt javasolta, hogy szintén zenész édesapjával közösen készítsenek néhány dalt. Az Evanescence rajongói nem maradéktalanul örülnek a hírek, miszerint kedvencük inkább gyermekdalokat énekel a rock helyett, de attól nem kell tartaniuk, hogy az énekesnő véglegesen stílust vált. Elmondása szerint ugyanis a következő időszakban elsősorban a rockzenei karrierjére összpontosít.

A frontember vette meg az első lemezt

Legutóbb 2013-ban hallattott magáról a Skillet, amikor a rádiók még a Rise című album slágereit játszották. Nemrég viszont az üzletek polcaira került új nagylemezük, amelynek az Unleashed címet adták. A lemez boltokba kerülésének örömteli pillanatait az együttes frontembere, John Cooper különleges módon ünnepelte, ő volt ugyanis az első, aki megvásárolta a CD-t, amit a rajongók is nyomon követhettek a világhálón élő közvetítésben. A fennállásuk 20. évfordulóját ünneplő zenekar májusban már adott egy kis betekintőt a lemezbe a Feel Invincible című dal által, amelyhez azóta videoklip is készült. A Skillet egyébként jelenleg is turnézik: október végéig az Egyesült Államokban népszerűsíti az új lemezt, novemberben pedig Európába látogat, sőt a tervek szerint december elején Budapesten is koncertezik.

Ötéves a Little Mix

Nemrég ünnepelte öt éves fennállását a Little Mix, azaz fél évtizede annak, hogy a brit X-Faktorban egy csapatba került Jade Thirlwall, Leigh-Anne Pinnock, Jesy Nelson és Perrie Edwards. A négy lány közös története 2011. augusztus 19-én kezdődött, amikor a brit X-Factor 8. szériájában egy csapatba tették őket. Az akkor még Rhythmix névre hallgató csoport sikeresen vette az első akadályt, jól teljesített a Mentorok házában, így bejutott az élő show-ba. A negyedik héten nevet kellett változtatniuk, ekkor lettek Little Mix. Hétről hétre sikeresen és párbaj nélkül meneteltek mentoruk, Tulisa segítségével. Végül 2011. december 11-én megnyerték a versenyt, ezzel a műsor történelmének legsikeresebb csapata lettek. Azóta rengeteg rekordot megdöntöttek, több elismerésben részesültek, és nagy rajongótáborra szereztek.

Visszatér Craig David

Hat év telt el Craig David legutóbbi, Signed Sealed Delivered című stúdióalbumának megjelenése óta, így nem csoda, hogy a rajongók már nagyon várták, hogy végre valami újat is halljanak kedvencüktől. Szerencsére már nem sokáig kell türelmesnek lenniük, hiszen az énekes bejelentette, még idén megjeleníti hatodik lemezét. A korong a Following My Intuition címet kapta, és várhatóan e hónap végén kerül az üzletek polcaira. Craig saját bevallása szerint visszatért a gyökereihez a lemez készítésekor, és olyan zenei anyagot készített, amelyre nagyon büszke. Az énekes 1999-ben robbant be a köztudatba, és szinte azonnal óriási népszerűsége tett szert, kiváltképp a Walking Away című zeneszámmal. Eddig öt albumot jelentetett meg, ezek a Born to Do It, a Slicker Than Your Average, a The Story Goes..., a Trust Me és az említett Signed Sealed Delivered.

„Kedves Bizi!

A barátnőmmel elkezdjük borotválni a lábunkat. Anyukája megtiltotta neki, azt mondta, hogy a borotválás nem tesz jót a hormonoknak. Én még nem kaptam meg a menstruációm, de elkezdtem borotválni a lábamat, még ha alig láthatóan szőrös. Lesznek-e problémáim? Igaz-e, amit a barátnőm anyukája állít?

Válasz:

Kedves Süni!

Az az igazság, hogy a lábszőrzet borotválása csak gyorsabban és sűrűbben nő a szőrzetet eredményez. A hormonokra és a menstruációra viszont ismereteink szerint nincs hatással. Arra kell odafigyelned, hogy ne vágjad meg magadat a borotvával, és hogy a borotvát csak te használd, senki más. De a legjobb lenne, ha a te korodban még nem kellene a szőrtelenítéssel foglalkoznod, mert a természetben mindennek megvan a funkciója, így a testszőrzetnek is.

Én egy 7. osztályos lány vagyok. Úgy döntöttem, írok a Bizalmas soroknak, mert úgy érzem, hogy velem valami nincs rendben. Félek, hogy a bajom komoly. Az a problémám, hogy egyik nap vidám vagyok, a másik nap pedig legszívesebben agyonvernék mindent és mindenkit. Ha valaki szól hozzám, rögtön kiabálok. Néha hirtelen annyira rám tör a szomorúság és a boldogtalanság, hogy szinte fáj. Ha meghalok valamilyen szomorú zenét, elkezdek bögni, és nem tudom abbahagyni. Az is megtörtént már, hogy szörnyűségekre gondolok: hogy meghalok, hogy nagyon beteg vagyok, és sokszor úgy érzem, engem senki sem szeret, ronda vagyok, sose lesz fiúm, meg ilyeneket. Nem értem, mi van velem. Néha megjídek magamtól. Mit tegyek? Nem szeretnék orvoshoz menni. A tanácsodat kérem.

„Bóbita”

Válasz:

Kedves Bóbita!

Azt hiszem, kevés ember van a világon, aki ne érezte volna magát hasonlóan, mint te életének valamilyen szakaszában. Igaz, mindenki más-más intenzitású éli meg ezeket a jelenségeket. Tudnod kell, hogy a részéről megélték a serdülőkori változásoknak a része is. A lobbanékonyág, az ingerlékenység, az érzelmek váltakozása és hullámzása elsősorban a serdülő szervezetben zajló hormonális változások rovására írhatóak. Egészen addig jelen vannak, amíg be nem áll a hormonok egyensúlya. Igaz, minden menstruáció előtt megélik, hogy újra jelentkeznek, a hormonok ciklusos változása miatt. Fontos, hogy ne essél kétségbe! Ahhoz, hogy megakadályozd, hogy előtessenek a félelmetes gondolatok, és levezessed a benned felgyülemlett feszültséget, aktívnak, tevékenynek kell lenned. Elsősorban találd meg valamilyen rendszeres testmozgást, sportot, népi- vagy latin amerikai táncokat, de jól beválik a klasszikus tánc is. Kutatások által

bizonyított tény, hogy a sportolás, rendszeres mozgás örömhormonokat termel a szervezetben, és jól érezzük magunkat a bőrünkben. Amikor elfog a mélabú, a szomorúság, hallgassál inkább vidám zenét, amelyre táncolhatsz a szobádban. Hívd fel azt a nagyon vidám természetű barátnődet, akivel olyan jókat szoktatok együtt nevetni, vegyetek ki egy jó komédiát a video-kölcsönzöből, beszélgetsetek, nevetgéljétek. Ne feledkezz meg a könnyekről, a vidám könnyek gyógyító hatásáról se. A természetben való séta, mozgás is segít abban, hogy jobban érezd magad. Szellőztess ki olyankor magadat! A szüleiddel is megoszthatod a szomorúságodat. Nyugodtan mondd el, milyen rossz a hangulatod. Ha az Anyu nagyon is meg fog érteni. Ha mindez, amit felsoroltunk nem segít, továbbra is rád-rád tör a búskomorság, akkor forduljatok szakpszichológushoz, pszichiáterhez. Amit még

megtehetsz, az az, hogy annak ellenére, hogy nincs valami jó kedved, mosolyogjál. Azt fogod észrevenni, hogy a körülötted lévő világ is viszámosolyog rád.

Kérdéseikre Bori Mária pszichológus válaszol

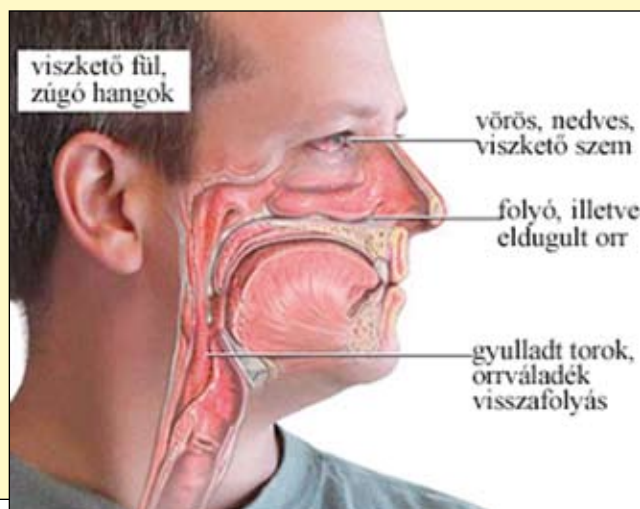
NAHÁT!

Miért tüszögök?

Az allergia sokak életét keseríti meg. Tavasztól nyár végéig, őszig folyamatosan van valami a környezetünkben, ami tüszögést, szemfolyást okozhat. Ez könnyen lehet allergia.

Szeptember elején is magas szintet érhet el a legtöbb helyen a csalánfélék, valamint esetenként a kenderfélék pollenkoncentrációja. Az üröm, a libatopfélék, illetve az útifű virágpórának mennyisége alacsony, de helyenként elérheti a közepes szintet is. A pázsitfűfélék virágpóra már csak alacsony koncentrációban van jelen, emellett továbbra is előfordulhat egy-egy szem a lórom, valamint a ciprus- és tiszafafélék pollenjéből is.

Akik érzékenyek, ne csodálkozzanak! Még egy ideig el kell viselniük a tüneteket. Ettől függetlenül legjobb orvoshoz fordulni tanácsért.

Felismerjük az online zaklatást?

Az online zaklatás (cyber bullying) mindennapos jelenség az interneten: az elkövetők számítógép vagy okostelefon segítségével igyekeznek megfenyegetni, vagy kellemetlen helyzetbe hozni áldozataikat. Az online zaklatás nálunk is egyre komolyabb fenyegetést jelent. A fiatal korosztály sok esetben felkészületlen ezekre a veszélyekre, nem tud elmenekülni előle, a szülei pedig nemigen tudnak a segítségükre lenni.

Ha a zaklatást egy, az iskolába járó másik gyerek követi el, a tanárokhoz kell fordulni. Ha egy ismeretlen, akkor az internetszolgáltató ügyfélszolgálatán kell jelezni a problémát.

Szakértők nyolc arany szabályt fogalmaztak meg a szülők és a gyerekek online biztonsága érdekében:

1. **Elengedhetetlen a rendszeresen frissített antivírus és internet-biztonsági szoftver használata.**
2. **Ugyanilyen fontos a számítógép vagy okostelefon, illetve táblagép operációs rendszerének (OS), illetve alkalmazásainak rendszeres frissítése.**
3. **Fontos, hogy az internet-használatnak pontos szabályai legyenek, amelyeket a gyerekek betartanak.**
4. **Fontos tudni a személyes adatok védelmének (privacy) fontosságáról: ne adjuk meg senkinek személyes adatainkat különböző weboldalakon, közösségi hálózatokon vagy üzenetküldő szoftvereken keresztül.**
5. **A ma már számos számítógépbe, laptopba épített webkamera is biztonsági rés lehet. Húzd ki, vagy fedd le a kamerát, amikor nem használod! Léteznek olyan rosszindulatú programok, amelyek a felhasználó tudta nélkül hozzáférnek a webkamerához, illetve, ha hasonló szoftver korábban már megfertőzte a gépet, azt akár távolról is el lehet indítani. A gyerekek csak megbízható ismerősökkel – a szülők által is ismert barátokkal vagy családtagokkal – való kommunikációra használják a kamerát.**
6. **Ha a gyerekek a közösségi oldalak használata során az általuk megosztott tartalmakat mindenki vagy a barátok ismerősei számára is elérhetővé teszik, a szülőnek már nincs kontrollja afelett, hogy ki és milyen adatokhoz fér hozzá a gyerekekkel kapcsolatban.**
7. **Az internetre kikerülő információ örök, az internet nem felejt. Ne gondolja senki, hogy ha egy fotót vagy akár egy közösségi háló teljes felhasználói fiókját kitörli, akkor a kapcsolódó adatok eltűntek a világhálóról. Lehet, hogy a fotókat, bejegyzéseket vagy hozzászólásokat valaki már korábban lementette a saját gépére. A gyerekek és a szülők is gondolják meg többször is, hogy milyen fotókat vagy adatokat tesznek elérhetővé magukról az interneten.**

A gyakori tévhittel szemben a tinik körében egyre terjedő internetes zaklatás nem elsősorban idegenek ellen irányul, hanem jelenlegi és korábbi barátok, illetve szerelmek ellen – de-rül ki egy friss kutatásból.

Ki tudod-e mutatni az érzelmeidet?

Válaszolj a kérdésekre, majd számold össze a pontjaidat!

1. rész

Minden NEM válaszért 1 pont jár.

1. Van-e lelkiismeret-furdalásod, ha nyilvános helyen sírsz?
2. Szerinted a sírás a gyengeség jele?
3. Szerinted a fiúknak törekedniük kellene, hogy elrejtsek a könnyeiket?
4. Szégyelled magad, ha egy film alatt vagy könyv olvasása közben elsírod magad?
5. Egy temetésen igyekeznél visszatartani a sírást?
6. Szerinted szükségtelen sírással kifejezni az érzéseket?
7. Igyekszel-e leplezni, ha csalódott vagy?
8. Kellemetlenül érzed magad, ha egy felnőtt férfit látsz sírni?
9. Amikor valaki észreveszi, hogy sírsz, szóktál úgy tenni, mintha valami belement volna a szemedbe?
10. Igyekszel-e elrejtetni a dühödöt?

2. rész

A következő kérdéseknél minden IGEN válaszért 1 pont jár.

11. Sokat tűnődés-e azokon a dolgokon, amelyek feldühítenek?
12. Néha elveszíted az önuralmad?
13. Szerinted jót tesz neked, ha néha szabadjára engeded a dühödöt?
14. Szereted-e, ha valaki vigasztal, amikor sírsz?
15. Könnyen ingerült leszel?
16. Szóktad-e megérinteni azokat a személyeket, akiket szeretsz, legalább naponta egyszer?
17. Elérezékenyülsz, amikor meglátsz egy kisbabát?
18. Nyilvános helyen szívesen fogod-e a kezét annak, akit szeretsz?
19. Szóktad-e rendszeresen mondani a hozzád közel álló személyeknek, hogy szereted őket?
20. Volt vagy van olyan háziállatod, amit nagyon szeretsz?
21. Szereted-e, amikor a hozzád közelállókk ölelgetnek, puszilgatnak?
22. Szóktál-e hangosan nevetni, amikor humoros filmet nézel?
23. Szóktad-e zenehallgatás közben a lábaddal dobolni a ritmust?
24. Szóktál-e hangosan szurkolni, amikor sportot vagy izgalmas filmet nézel a tévében?
25. Emlékszel-e, mikor nevetéll utoljára egy nagyot?

Értékelés

17–25 pont:

Égészségesen viszonyulsz az érzelmeidhez. Nem szégyelled kimutatni őket, és kétségtelenül jót tesz a lelki egészségednek az ilyen hozzáállás. Jó tanácsadó vagy, ha valaki segítségért fordul hozzád.

8–16 pont:

Tudod, hogyan mutasd ki az érzelmeidet, de mégis nehezedre esik ezt olyan gyakran tenni, amennyire kellene. Amikor szomorú vagy, engedd meg magadnak a sírást, amikor dühös vagy, mutasd ki a dühödöt, amikor örülsz, neved! Az érzéseid kinyilvánítása jót tesz testi és lelki egészségednek.

0–7 pont:

Kétségtelenül nagyon feszült vagy. Szükséged van rá, hogy az érzéseidet kimutasd. Semmi szégyen nincs abban, amikor az embe-reknek tudtára adod, hogyan érzed magad.

Gondolkodj pozitívan!

energiát sugároz a környezete felé. Ha még oly nagyon dühös is vagy valakire, igyekezz kiegyensúlyozott maradni, hiszen ne feledd, a negatív energia visszahat rád is. Senki sem jobb, vagy rosszabb a másik embernél, csak mindenkinek más feladata van. Ne engedd, hogy egy-egy kudarc vagy mások rosszindulata sötétre fesse fölötted a ragyogó eget!

Pozitív akarat

Az akarat hatalmas teremtő energia. Törekedj céljaid megvalósítására, de soha ne mások kárára akarj célba érni!

Pozitív beszéd

Sokan állandóan beszélnek, mégsem mondanak semmit. Másokról pletykálnak, vagy csak lelki személtádnak használják türelmes hallgató-ságukat. Tanulj meg hallgatni! Lehet, hogy valamelyik barátodnak éppen arra van szüksége, hogy valaki türelmesen végighallgassa. Bátoríts, vigasztalj, de ne légy kéretlen tanácsadó!

Pozitív cselekvés

Légy kedves, türelmes, segítőkész! Bármit teszel, légy tudatos, cselekedj felelősséggel, mértékletesen. A cselekvés mindig mozgás: lendítsd mozgásba magadat és másokat is, hogy ne uralkodhasson el rajtad a tétlenség, az unalom!

Pozitív tudat

Az esti tévéhíradó biztosan nem lehet a pozitív tudat forrása. Nem is kívül keresendő: benned lakik. A benned „karattyoló” hang érted van, ha magadba mélyülve tudatosan hallgatsz, önhibádból nem kerülhetsz nehéz helyzetbe.

Pozitív élet

Ha pozitívan élsz, valóban élsz. Tartalommal, vidámsággal töltsd meg a napjaidat! Az életet, a napokat nem lenne szabad tétován tengetni: alakítsd, vezesd úgy, ahogy számodra a legtöbb örömet hozza. Kapcsolataidban törekedj a harmóniára, és tanulj meg örülni az egészen apró dolgoknak is!

A gondolatoknak éppúgy, mint a kimondott szónak hatalma van. Hogy pozitív kisugárzású ember váljék belőled, tudatosítsd magadban a pozitív létszemlélet alapelemeit!

Minden úgy jó, ahogy van. Ez persze nem azt jelenti, hogy nem veszünk tudomást a nehézségekről, hogy szőnyeg alá söpörjük a problémáinkat, hanem hogy elfogadjuk a kialakult nehéz helyzetet, hiszen az csupán a felszín, a látszat. A pozitívan gondolkodó ember képes felismerni a nehézség mögött húzódó számára hasznos, kihívást jelentő, pozitív valóságot.

Pozitív érzés

A gyűlölködő, haragos ember taszítja a többieket, negatív

Miért kedveljük a szoknyát

Szakadt farmernadrágot hordani laza fehér pólóval kényelmes, de ugye egészen más érzés belebújni egy csodaszép szoknyába? Lássuk hát, miért is szeretjük ennyire ezt a nőies viseletet!

Mert sportosan is hordhatjuk

Nem baj, ha te nem vagy az a lány, aki kimondottan nőiesen öltözködik, nyugodtan kombináld az oversized pulcsit egy csini szoknyával. Szóval, ha szívesen öltözködnél nőiesebben, kezdetnek az is elég, ha néhanapján nadrág helyett szoknyát veszel fel, a sportcipődet viszont nehogy lecseréld!

Mert minden alkaton jól mutat

Mindenki megtalálhatja azt a szoknyát, amely tökéletesen passzol rá. Eláruljuk, hogy nemcsak jól fogod magad érezni benne, hanem soványabbnak tűnsz jó pár kilóval. Ha comb tájékon kicsit erősebb vagy, érdemes beszerezned egy „A” vonalú szoknyát, amely tökéletesen hangsúlyozza a formás vádliat. Mindenképpen turbózd fel a ruhatáradat egy maxiszoknyával, ha nőiesebbné szeretnél látszani.

Mert bármelyik évszakban viselhetjük

Legyen tavasz, nyár, ősz vagy tél, a szoknya mindegyik évszakban a barátunk. De soha ne kövesd el azt a divatbakit, hogy a nyári szoknyáidat télen is felveszed! A kánikula-biztos szoknyák ugyanis teljesen más anyagból készülnek, sokkal jobban gyűrődnek, vékonyabbak, ráadásul a harisnyánkra is könnyen rátapadnak. Ezért amikor beköszönt a hideg, igenis vedd elő a vastagabb szoknyáidat! A lényeg, hogy évszakhoz mindig megfelelő darabot válassz, így nemcsak az egészségedet őrzöd meg, hanem a stílusodat is.

Egyszerű és egészséges nasik

Szeretnél odafigyelni, hogy egészségesen étkezz? A nasolási vágy ettől függetlenül rendszeresen rád tör? Semmi vész! Hiszen léteznek olyan nasik is, amik beleférnek az egészséges életmód kereteibe.

1. Céklachips mártogatással

A céklát szeleteld fel a lehető legvékonyabbra, majd helyezd 80-90 fokos sütőbe, és süsd lassan ropogósra. A mártogatáshoz keverj össze 2 evőkanál görög joghurtot negyed teáskanál curry porral,

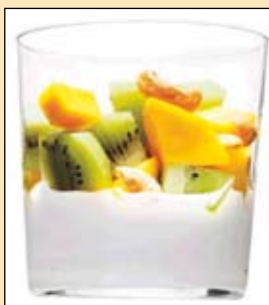
és adj hozzá egy csipetnyi sót! Tálald 1 csészényi céklachips-szel. Ideális választás a vajás popcorn helyett!

2. Banános ropogós

Végy 3-4 szelet teljes kiőrlésű kekszet! A szeleteket kend meg cukrozatlan mogoróvajjal, majd helyezz mindegyikre néhány karika banánt! Ha szereted a fahéjat, hintsd meg vele a tetejét. Ezt az igazi agyserkentő ropogtatni valót fogyasztathatod tanulás előtt vagy közben.

3. Fitt gyümölcsös joghurt

Mindannyian ismerjük a joghurtok bolti változatait. Finomak, de nem ideális az összetételük. Miért ne készítenél házi gyümölcsjoghurtot? Így abba az kerülne, amit kedvelsz adalékanyag vagy cukor nélkül. Egy pohár natúr joghurtot keverj össze idénygyümölcscsel! Szórhatsz bele olajos magvakat is. Kitűnő ital a meleg napokon, sőt uzsonnára vagy vacsorára elkészítheted.

Jó étvágyat, és egészséges nasizást!

Hasznosíts újra: papírfonás

Ha vannak otthon régi újságaid, magazinjaid, ne dobd ki őket, hanem tanuld meg a papírfonást! Egy kis gyakorlat szükséges egy ilyen dobozka elkészítéséhez, de nem olyan nehéz, mint amilyennek tűnik, és a végeredmény nagyon mutatós.

Szükséges eszközök:

- hosszú papírcsíkok (az egyszerű újságpapír vagy barna csomagolópapír tökéletes, de bármilyen más, akár színes papírt is használhatsz),

- ragasztó,
- iratkapocs.

A papírból tartós, mégis könnyen hajtogatható csíkokat kell készítened. Minél nagyobb kosarat szeretnél, annál több csíkot készíts, de próbáképpen először számolj nyolc csíkkal.

Fogj egy papírt, hajtsd be a szélét körülbelül 3 centiméternyire, jól simítsd le az élét, majd hajtogasd fel kb. 8 rétegben! Hajtogass így nyolc darab csíkot, majd ragaszd meg!

Így állítsd össze az alját

A papírcsíkokat ezután szövögesd össze úgy, hogy egy nagy keresztet kapj. Miközben dolgozol, időnként csöpents némi ragasztót a csíkok azon részére, ahol fedik egymást, hogy ne csúszkáljanak el munka közben.

Így készítsd el az oldalát

Ha összefűzted a nyolc szalagot, akkor elkészítetted a kosár alját. Mérd le az egymás mellett fekvő négy szalag szélességét, adj hozzá 6 centit, és szorozd meg 4-gyel! A kapott eredmény a kosár oldalához szükséges papírcsíkok

hossza. Ilyen hosszúságú, szélességben pedig a korábbi szalagokkal megegyező papírcsíkokat hajtogass, négy-öt csík elegendő.

Ezeket a hosszabb csíkokat kell összeszövíd a kosár aljából kilógóakkal. Hogy megkönnyítsd a munkát, az első csík beszövésénél rögzítsd iratkapoccsal az aljból kilógó csíkokat az első oldalcsíkhöz úgy, hogy előbbieket felfelé álljanak. Amikor körbeérsz egy csíkkal, akkor igyekezz úgy elrejteni a végét, hogy az ne lógjon ki a kosárból. Ehhez lehet, hogy le kell csippen-tened belőle, és egy kis ragasztó sem árt, hogy ne csúszson ki később. Ily módon szövögesd be a további csíkokat is

Ha végeztél, a függőleges papírcsíkok végét egyszerűen hajtsd vissza a kosár oldalának magasságában, annak belseje felé. Ha valamelyik csík túl hosszú lenne, nyugodtan vágj le a végéből.

A kész dobozt be is festheted tetszés szerint, vagy díszítheted szalaggal, masnival.

Miért kell spórolni a papírral?

Tudtad, hogy egy évben 100 kilogramm papírt használsz el? Ennek nagy része használat után a szemétként köt ki. Ezzel a legnagyobb probléma nem a papírhulladék lebomlási ideje vagy környezetszennyező hatása, hanem az, hogy a papírt újból elő kell állítani. A felhasznált papír legnagyobb részét a postaládába dobott bolti katalógusok, hirdetések, szórólapok képezik, de emellett népszerű papírhulladéknak számítanak az újságok, a csomagolóanyagok, az iratok és a különböző termékek papírcsomagolásai is.

Fognak a fák

A papír előállításához nagyon sok energiára van szükség, a papírgyártás a világ energiafelhasználásának 4%-ért felelős. Egyetlen tonna papír előállításához pedig legalább 2–3,5 tonna fát (10 darab fát) kell elpusztítani. Földünk minden évben Görögországnál nagyobb területet veszít erdőtakarójából.

A fák fontossága

A fák lombkoronája sok állatnak nyújt táplálékot és lakóhelyet, törzsük és gyökereik szintén. A Föld légkörének oxigéntartalmát jórészt a fáknek köszönhetjük, így azok az élőlények is nagyban kötődnek a fákhoz, melyek nem eszik, vagy nem laknak a fa lombjában. Azok az állatok, melyek az erdőben a fák lombkoronájában élnek, nem tudnának hol lakni, ha kivágnánk a fákat. De a nagyobb testű állatok is elpusztulnának, hiszen nem találnának élelmet, és menedéket sem. A fák kipusztulásával örökre elbúcsúzhatnánk az őzektól, harkályoktól, vaddisznóktól is.

Hogyan lehetsz környezetkímélő?

Legkönnyebben úgy tudunk védekezni a felesleges fakivágás és a papírhulladék ellen, ha többször is használunk egy papírt, vagy tudatosan

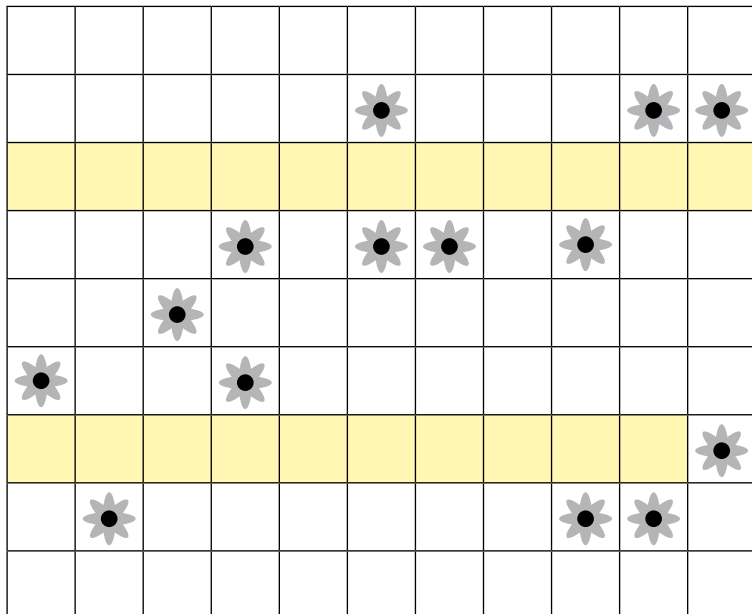
újrahasznosítjuk, szelektíven gyűjtjük ezt a hulladékot. A környezetvédelem mindenki egyéni felelőssége, és a hétköznapiak során oda kell figyelni a környezettudatos viselkedésre.

Mit tudsz tenni a papírhulladék keletkezése ellen?

- Használd a papír mindkét oldalát, nyomtass kétoldalasan!
- Ne nyomtass feleslegesen!
- Ne kérj szórólapot!
- Ne csomagolj feleslegesen, vagy használj többször egy csomagolóanyagot!
- Gyűjtsd szelektíven a papírhulladékot!

REJTVÉNY

Berakós rejtvény

- Egy fajtszta vadászkutyát szeretnék vásárolni.
- Kérem, semmi akadály. Ennek még papírja is van.
- Az nem kell, ...

(A folytatást megtalálod a rejtvényben, ha berakod az itt levő szavakat, betűhalmazokat a rejtvényrácsba.)

Kétbetűsek: ÁH, EK, ÉN, ZT.

Hárombetűsek: CÍM, ENA, IYE, MÁY, NEM, OIR, ULN, VEA.

Négybetűsek: ALMA, EHÓL, KORG.

Ötbetűsek: BÁLÁI, BOGÁR, CINEZ, ÍZLEL, ÚDORÓ.

Hatbetűs: RÁZÁRÁ.

Hétbetűsek: SZENTES, MODULÁL.

Nyolcbetűs: ELBÚSULÓ.

Kilencbetűsek: ALKALMAZÓ, GYORSULÁS.

Tizenegy betűsek: CSAVAROGNAK, MOGYORÓSZÍN.

Betűrejtvények

1 NEŐŐŐŐŐ

2 Ü   B
                            ZS

3 I   LM
PA   2

4 T   FÜ
BA

Skandináv rejtvény (25.)

Magyar jogász, író, politikus, a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy Társaság elnöke, nevét és két művének címét megtalálod a rejtvényben.

	SZÁRAZ FÖLDDARAB	▼	ÜNNEPÉLYESEN ÁTAD V.	▼	CSAPADÉK	▼	ÁLLATKERT (ÉK. F.)	▼	KÖTÖSZŐ	▼	EGYFAJTA ADÓNEM	▼	
	EZ		NEM SZABAD		FIATAL HAJTÁS		HANGTALAN JEL		Z. M.		NEM GYAKORLATI		◆
													A
	RÉMÜLET	▶								FORDÍTVA FAL	▶		
	A POHÁRBA ÖNT	▶								SZÜKSÉGES			
					SUGÁR	▶			◆	FAZEKAS MIHÁLY	▶		AUSZTRIA
					EZ		TEHER BETŰI			NORD			
JAPÁN	▶	KELET	NUMERO	▶						BIBLIAI BARKÁS	▶		50
		INDULJ	NEM HALVA	▶						EGYFAJTA KÖSZÖNÉS	▶		
EME	▶	FELSZÓLTÁS ELLENÉRE SEM											URÁN
FIGYEL BETŰI	▶	FRANCIA-ORSZÁG					„S”	▶		NÉMETH LÁSZLÓ	▶		A MŰLT IDŐ JELE
							VETEMÉNYEZ	▶		ENERGIA RÖVIDEN	▶		
							AZ EMELETRŐL LESEGÍTETT EEEE	▶					
NÉHA !!	▶	N. V.			HÁZÓRZÓ	▶							
		A 3. SZEMÉLY			NÉVELŐ	▶	KIS ERIKA RŰD ELEJE	▶		A MÁSIK HELYEN	▶		DÉL
										URÁN			
◆	Z	▶										500	

Megfejtés: FÖTVÖS JÓZSEF, A FATU JEGYZŐJE, A KARTHAUSI

Hova tűnik a leadott súly? A levegőbe? Képzeld, igen!

Tényleg nem mindegy, milyen testtöeggel rendelkezünk. Az sem mellékes, mennyit törődünk küllemünkkel, az viszont biztos, hogy semmit sem szabad eltúlozni ezen a téren: sem az evést, sem a koplalást.

Belegondoltatok-e már abba, hogy mégis hova tűnik, mi történik fogyáskor a felesleges zsírral? A válasz nagyon egyszerű és meglepő: kilélegezzük.

Na persze nem arról van szó, hogy zsíros levegőt fújunk ki az orrunkon, hanem arról, hogy a felhalmozott zsír lebontásakor nagy mennyiségű szén-dioxid keletkezik. Addig nagyjából ismert a történet, hogy fogyáskor a szervezetünk zsírt éget, de általában annyival le is tudjuk a dolgot, hogy az ilyenkor felszabaduló energiát a testünk felhasználja üzemanyagként, a maradék meg hő formájában távozik. Ami stimmel is, viszont ez csak a kisebbik részéért felelős az eltűnő zsírtömegnek.

Amikor súlyt veszünk, a testünk a működéséhez a korábban felhalmozott zsírt csapolja meg, vagyis gyakorlatilag a saját zsírunkat esszük. A zsír, vagyis pontosabban a trigliceridek ilyenkor bomlani kezdenek, és az így létrejövő zsírsavakat tudja a szervezet hasznosítani. A zsírsavak bomlásakor azonban nemcsak energia szabadul fel, hanem melléktermékként egy kis víz és egy csomó szén-dioxid is.

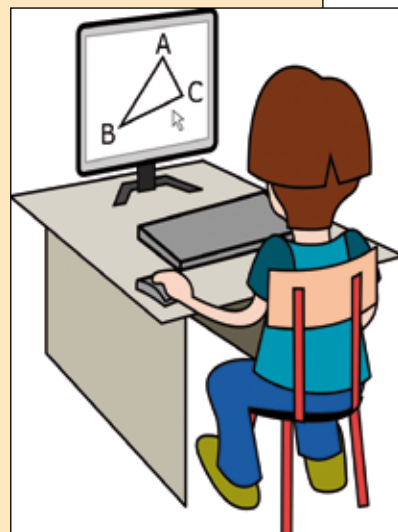
Egy 2014-es brit tanulmány szerzői pontosan kiszámolták, hogy mennyi be- és kilégzésre van szükség ehhez a folyamathoz: **10 kilogramm zsír elégetéséhez 29 kilogramm oxigént kell magunkba szívni, és valamivel kevesebb, 28 kilogramm szén-dioxidot fújunk ki a végén. Keletkezik még 11 kilogrammnyi víz is, ez különböző testnedvek formájában távozik.**

Ez sajnos nem jelenti azt, hogyha most ültödben heves fújtatásba fognál, a háj bőszén apadni kezd, vagyis visszafelé nem indítható be a folyamat. Ha viszont mondjuk futásnak eredsz, a lihegéskor kifújít szén-dioxid részben már a zsírégetéskor keletkező melléktermék lesz. (index.hu)

Tanulási útmutató

A tanulási módszereknek számos formája ismert, és mindenki számára más eredményt hoz. Adunk néhány tanácsot, amelyekkel élvezetesebbé és hatékonyabbá válik az ismeretek rögzítése, elraktározása.

A tanulás legegyszerűbbnek tűnő módja a feladott lecke többszöri elolvasása, ám az így bebiflázott szöveget hamarosan elfelejtjük. Hatásosabb, ha egyszeri elolvasás után az összefüggések megértésére törekedtek, elolvassátok a fejezet végén található összefoglalót, jegyzeteket készítetek. Bár ez több munkával jár, de jobb tanulási eredményt ígér. Akik nehezen birkóznak meg a számok, dátumok memorizálásával, próbálják meg a számokat felbontani, vagy valamilyen eseményhez kötni, például Mikszáth Kálmán születési éve 1847, valószínűleg mindenki tudja, hogy a magyar szabadságharc 1848-ban tört ki, Mikszáth pedig előtte egy évvel született. Könnyebb verset tanulni, ha puha ceruzával leírjátok a verset, és elolvasása után mindig kiradírozzátok az utolsó szót, majd újból kezditek az egészet. A végén üres lesz a papírlap, a vers pedig „átköltözik” a fejetekbe.

A megtanuló szavakat vagy az adott tananyag legfontosabb címszavait és gondolatait írjátok fel kis papírlapokra. Ezeket mindenütt magatokkal hordhatjátok, és buszon, vonaton várakozás közben bármikor átfuthatjátok a tartalmukat. Vegyetek fel magánra érdekes szövegeket azon az idegen nyelven, amelyet tanultok, és munka közben, például takarítás, mosogatás, zöldségtisztítás közben is hallgassátok, így a legkönnyebb a helyes kiejtést megjegyezni.

SPORTOLJUNK!

Reggel vagy este jobb edzeni?

Fontos, hogy eleget mozogjunk, de kevésbé fontos, hogy reggel vagy este szánunk kicsivel több időt testünk edzésére.

A szakemberek szerint délután jobban elernyednek az izmok, könnyebben vesszük a fizikai megerőltetést. Ha viszont reggel van több időnk a mozgásra, ajánlatos alaposabban bemelegíteni előtte.

Az esti edzés könnyen okozhat alvási zavarokat. Ha változást észlelsz az alvási szokásaidban, akkor próbáld meg korábbi időpontra tervezni az edzést. Egy kutatás szerint azok, akik reggel edzenek, sokkal jobban teljesítik a napi rutinfeladataikat. Bárhogya is legyen, válaszd azt az időpontot, ami neked a legkényelmesebb!

Híres emberek

A tanító megkérdezi a gyerekeket, hogy ki nek az apukája hasonlít valamelyik híres emberre. Az egyik diák büszkén mondja:

- Az én apukám Mátyás királyra hasonlít.
- Miért?
- Mert olyan igazságos.
- Erre megszólal egy másik gyerek is:
- Az én apukám Dugovics Tituszra hasonlít.
- Miért?
- Mert vállalatigazgató volt, és amikor lebu-kott, három másik embert is magával rántott!

Órát tart

A diákok látják, hogy a tanár úr a folyosón sétál, és egy vekkert tart a kezében. Odasietnek hozzá, és megkérdezik:

- Tanár úr, van öt perce a számunkra?
- Most ne zavarjatok, gyerekek! Látjátok, hogy éppen órát tartok.

Ígéret

- Mórickát inti az anyukája:
- Figyelj, Móricka, megvettem neked az iskolához a tankönyveket. Nagyon drágák voltak, úgyhogy nagyon vigyázz rájuk!
- Erre Móricka:
- Ígérem, anya, hozzájuk sem nyúlok!

Fapados?

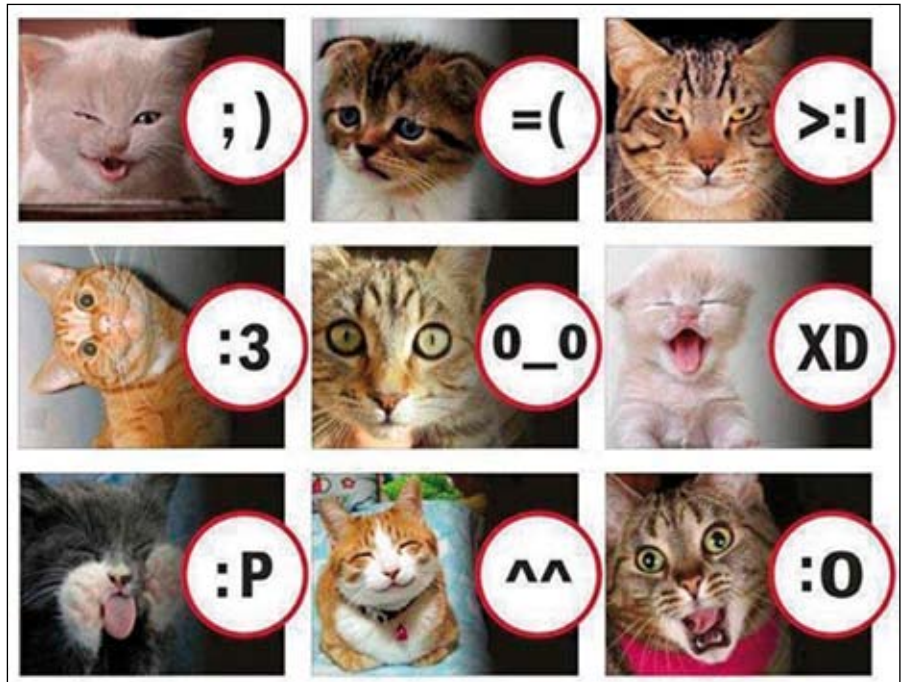
- Móricka először ment iskolába. Amikor ha-zaért, az anyukája megkérdezte tőle:
- Na, milyen a sulí?
- Hazugság az egész! A terem ajtajára az van ki írva, hogy első osztály, odabent meg minden fapados.

Ritka jelenség

- Gyerekek! Ma este 20.20-kor egy csodá-latos, ritka természeti jelenséget figyelhettek meg: holdfogyatkozás lesz. Senki ne mulassza el megnézni! - hívja fel a gyerekek figyelmét a földrajztanár.
- És tessék mondani, melyik csatornán adják?

Hogy hívják?

- Hogy hívják a francia vízvezeték-szerelőt?
- **D' La Víz.**
- Hogy hívják a francia építésszt?
- **D' La Ház.**
- Hogy hívják a görög alkoholistát?
- **Hatarasz Tisztaszesz.**
- Hogy hívják a görög cigánygyereket?
- **Tapadakosz.**
- Hogy hívják az éhes görög gyalogságot?
- **Falánk falánx.**
- Hogy hívják a görög hamiskártyást?
- **Komisz Makkász.**
- Hogy hívják a görög kártyajátékoszt?
- **Namilez Teosztasz.**
- Hogy hívják a kínai vesztes hadvezért?
- **Ky Fing Tunk.**

Osztálynapló

- Na, fiam, mikor javítod ki végre azt az egyest matematikából?
- Nem tudom, papa. A tanárnő sose adja ki az osztálynaplót a kezéből.

Ennél rosszabb nincs

- Tanár úr, kérem, úgy érzem, hogy a felele-temre nem érdemeltem egyest.
- Igazad van, fiam. De mit csináljak, ha en-nél rosszabb osztályzat nincs?

Nem tudhatom

- A diák vizsgázik irodalomból, a tanár meg-szólal:
- Húzzon egy tételt!
- A diák húz, majd felolvassa:
- József Attila.
- Rendben, akkor mondjon el egy József At-tila-verset!
- „József Attila: Én nem tudhatom...”
- Nem tudja?! Egyes!

Mi a közös?

- Mi a közös a matekban és az evésben?
- ???
- A szám!

Tojás

- Pistike, mondjál egy szót, amiben két „r” van!
- Tojás!
- Na de Pistike, hol van ebben „r” ?
- Egyik a fehérjében, másik a sárgájában!

Helyesírás

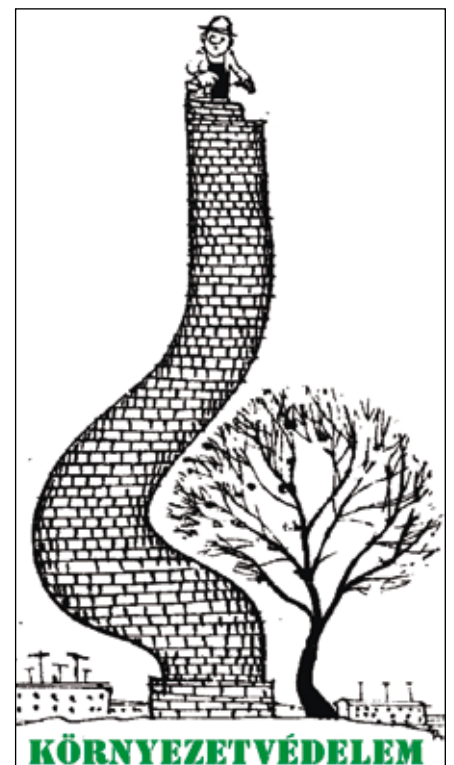
- Az én kisfiam rendkívüli gyerek, tele van eredeti ötletekkel, igaz tanár úr?
- Ó igen, különösen ami a helyesírást illeti.

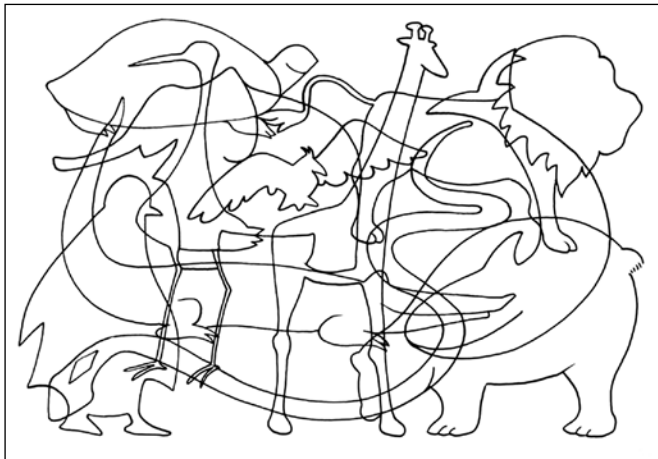
Dúlások

- Történelemórán a tanár megkérdezi, hogy hány dúlás volt a magyar történelemben?
- Pistike jelentkezik, és magabiztosan vágja rá:
- Három! Tatárdulás, törökdulás, felszaba-dulás.

Kémiaórán

- Na gyerekek, ha beledobom az aranygyú-rúmet a savba, szerintetek feloldódik?
- Nem, tanár úr.
- És miért nem?
- Mert akkor be sem dobná...

Nem egyszerű, de legalább 10 állatot felismerhetsz ebben a gombolyagban!

Számoljunk latinul!

Noha a latin kihalt nyelv, sok nyelvbe és tudományba beépült. Íme a számok elnevezése latinul egytől tízig, bizonyára lesz ismerős hangzású is közöttük:

1. unus
2. duo
3. tres
4. quattuor
5. quinque
6. sex
7. septem
8. octo
9. novem
10. decem

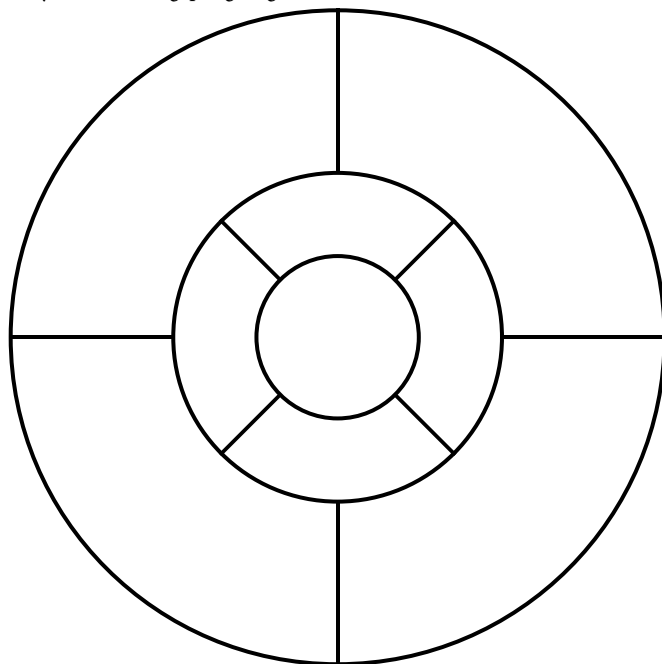
Csak helyesen, úgy érdemes!

ü vagy ű?
sűr...
gyűr...
szörny...
men...
együgy...
h...
esk...
irányt...
fés...

Gondolkodjunk!

A négyszín-tétel

A négyszín-tétel azt állítja, hogy egy tetszőleges régiókra osztott síkot, akár egy ország régióit (megyéit), ki lehet úgy színezni legfeljebb négy szín felhasználásával, hogy ne legyen két azonos színű szomszédos régió. Régóta ismert, hogy 3 szín kevés a színezéshez (bizonyos egyszerűbb eseteket leszámítva), 5 pedig mindig elég. Sokáig a matematika egyik híres nyitott kérdése volt, hogy vajon 4 szín mindig elég-e a színezéshez. Meglepő módon csak 1976-ban sikerült bizonyítani a sejtést, hogy a kérdésre igen a válasz. Ez volt az első olyan matematikai probléma, amelynek bizonyítása számítógép segítségével történt.

Íme a feladat: színezd ki négy különböző színnel az ábra tartományait úgy, hogy szomszédos tartományoknak ne legyen azonos színe.

Nyelvhelyesség

Van-e különbség?

Nem könnyű különbséget tenni az **egyelőre**, és **egyenlőre** szavak között. Mit gondoltok ugyanezt jelenti a két szó, vagy egyik változatot helytelenül írtuk le?

Hogy a kételyt azonnal eloszlassuk, inkább azonnal példával állunk elő, merthogy helyes mindkét szó. De pontosan mit jelentenek? Például egyelőre nem válaszolt, egyenlő részekre osztotta az almát. Az egyelőre időre vonatkozik, az egyenlőre pedig mennyiségre.

Nagyon hasonló szavak a **helység** és a **helyiség** is. Mégis mi a különbség? A következő példa jól illusztrálja: a szomszédos helységben van egy ház, s abban három helyiség. Vagyis a helység megfelel a településnek, míg a helyiség a terem szinonimája.

Találós kérdések

Két szomszéd lakik egymás mellett, mindenkit látnak, csak egymást nem láthatják. Mi az?

Szárdba teszed, mégsem eszed. Nos, mi az?

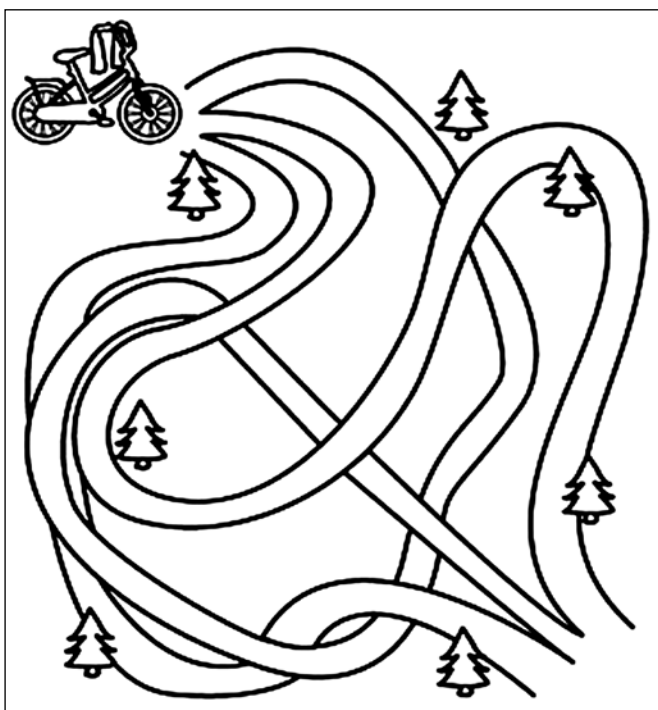
Hány feje van az embernek? Jól gondold meg, mielőtt válaszolsz!

Se oldala, se fenéke, mégis megáll a víz benne.

Se hárfája, se gitárja, mégis szól a muzsikája.

szemek, kanál, 5 (fej), 2 (kézfél), 2 (lábfej), felhő, tücsök

Megoldás:

Találd meg az utat kedvenc tavadhoz!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Folytatjuk népszerű játékunkat, miközben várjuk válaszaitokat a tanév első számában (idei 23. szám) feltett kérdésünkre.

Rovatunknak köszönhetően újra játszhattok, bővíthetitek ismereteiteket, ezt szolgálja e heti kérdésünk is: Milyen állat látható a képen? Egy biztos, rendkívül mókás, szimpatikus, a színe pedig a természet egyik csodájával ér fel.

Ha nem ismeritek fel egyből, az sem baj. Lesz idő utána nézni, akár a tanítók, a tanárok vagy az otthoniak segítségét kérni. A helyes választ mielőbb küldjétek be címünkre, azaz **legkésőbb szeptember 15-éig**. Egy szerencsés olvasónk könyvjutalomban részesül. Jelentkezéseket a **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad** címre vagy a **jopajtas.szerk@magyarszo.com** e-mailre várjuk.

A beküldők figyelmét felhívjuk, hogy nevük mellett tüntessék fel iskolájuk nevét, osztályukat és lakcímüket. Köszönjük!

A Palics-Ludas képző- művészeti pályázat legjobbjai

A Palics-Ludas közvállalat idei képzőművészeti pályázatának eredményhirdetését a tanévnyitói napokra, augusztus végére időzítette. Az általános- és középiskolásokat megszólító verseny ünnepélyes díjkiosztóján derült ki, ki milyen sikerrel szerepelt a fiatalok megszólító versenyen.

Az alsósok kategóriájában két csoportban értékelték a teljesítményt. Az első-második osztályosok körében a következő eredmény született: 1. Marić Iva, 2. osztály (EmArt Műhely, Szabadka), 2. Omerović Ivor, 1. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics, 3. Korhecz Boglárka, 1. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics. A második-harmadik osztályosoknál így alakult az eredmény: 1. Jovana Marković, 3. osztály, EmArt Műhely, Szabadka, 2. Szőnyi Blanka, 4. osztály, Jovan Mikić iskola, Szabadka, 3. Dudás Edvin, 4. osztály, EmArt Műhely, Szabadka.

A felsősök közül legjobbnak bizonyult Lukács Matea, 5. osztály, EmArt Műhely, Szabadka munkája, 2. Stefan Uzelac, 7. o osztály, EmArt Műhely, Szabadka és 3. Hajas Natália, 7. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics.

Csak környezetkímélően!

Mind több helyen látni, hogy a veszélyes, ám már hasznavehetetlen elemeket begyűjtik. Különösen áruházak tájékán helyeznek el elemgyűjtő kosarakat, dobozokat. A környezetkímélő gondolkodás egy szép megnyilvánulásával találkoztunk Hajdújárason, ahol a Petőfi Sándor iskolában egy falra helyezett ládába rakhatják be az elhasznált elemeket a diákok.

Mint felvételünk is bizonyítja, a diákok ezt meg is teszik.

N-a

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

69 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeknap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Bozsoki Valéria** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com